

Bekanta dig med ägarkundsförmånerna s. 36

samarbete

ÄGARKUNDERNAS EGEN TIDNING JUNI 2014

Grilldelikatesser
i Matbilagan

Stort
sommars-
kryss

Från
myren
till blom-
krukan

Blomstermyllans
recept finjusteras
fortlöpande

Vi ses på
stranden

Sommarens
trendigaste
badmode

Mat från Finland

Så identifierar du
inhemska livsmedel

KAI OVASKAINEN
chefredaktör

Vårt dagliga bröd

Samordnandet av matönskemålen är en utmaning i många hem – också hos oss. Vår dotter äter inte kött, vår son älskar kött och min fru är allätare med smak för grönsaker men inte för kyckling. Min uppgift är att följa randvillkoren och försöka tillgodose familjemedlemmarnas önskemål när jag kryssar mellan hyllraderna på Prisma.

Maten har blivit något av en identitetsfaktor. En del forskare hävdar att kosten i vissa fall tillmätts större betydelse än både religionen och samhällsidealen.

Fastän diskussionen ibland urartar till hätsk debatt om livsmedlens hälsoeffekter har den fört mycket gott med sig. Allt fler fäster uppmärksamhet vid vad maten innehåller och varifrån den kommer och inhemska livsmedel upplever en renässans, åtminstone i diskussionen. Intresset för inhemska varor syns inte alltid i våra köpkorgar, vilket delvis beror på prisbilden.

I våras meddelade Statistikcentralen att finländarna år 2012 köpte mat för ungefär samma realbelopp som år 2006. Den ökade realinkomsten styrdes till bland annat fritidssysselsättning och inköp av elektronik och, som ofta när tiderna är osäkra, till olika sparobjekt.

Priset är avgörande för de inhemska livsmedlernas framgång och därför har S-gruppen lanserat varumärket Kotimaista (Inhemskt). Den växande produktfamiljen, i vilken inhemsk kvalitet kombineras med förmånliga priser, sänker tröskeln för inköp av finländska livsmedel.

Nästa nummer av Samarbeta som papperstidning utkommer i månads-skiftet juli–augusti. Julinumret kan läsas elektroniskt i tjänsten Yhteishyvä Live (www.yhteishyvä.fi/live) efter med midsommar.

Jag önskar alla våra läsare riktigt skön sommar, gärna i sällskap med inhemska livsmedel!

S-
Förmån
3,50 €

40

Cirkus
Finlandia
turnerar

Förmåner och nyheter i juni

- 37 **Musik:** Kaustby Folk Music Festival
- 39 **För familjer:** Full fart i JukuParks utebassänger
- 41 **På resa:** Underbara fyrön Tankar
- 43 **Evenemang:** Fritidsbostäder i Kalajoki, Bostadsmässan i Jyväskylä
- 44 **Nyheter:** S-gruppens presentkort fick ny framtoning

26

Sommaranda
Färggranna kronor
pryder Ålands
midsommarstänger

I Matbilagan:
Fakta om paprika

I det här numret

- 6 Inhemskt, tack!**
Finländarna anser att man kan lita på den inhemska maten och att den dessutom smakar gott
- 12 Pensla rätt**
Nu målar vi ytterväggarna på huset
- 14 Från myren till blomkrukan**
Det hemliga receptet på Kekkiläs blomstermylla är noggrant sammansatt
- 18 Ledigt klädd på stranden**
Vi presenterar säsongens baddräkter och färgglada picknick-kärl
- 24 Stort bildkryss**
Koppla av med Samarbets stora sommarkorsord
- 30 Fräsch syrlighet**
Ättikan lämpar sig för marinerings, olika inläggningar och som krydda i många maträtter
- 34 Heja vårt lag!**
Äkta supportrar klär sig i favoritlagets färger

I varje nummer

2 Välkommen 4 Bra att veta 16 Snygg & fräsch 17 Månadens kolumn
22 Teknik & fakta 24 Bildkryss 32 Varsågod! 35 Ägarkundssidorna
46 Läsaartävling 47 På jobb hos dig

Mer vindkraft

S-gruppen förbrukar ungefär en procent av landets elektricitet. Gruppens målsättning är att täcka hälften av förbrukningen med självproducerad vindkraftsel före utgången av år 2016.

”S-gruppen vill bidra till att stävja klimatförändringen med hjälp av utsläppsfri energiproduktion. Vi anser att våra investeringar i vindkraft är en viktig satsning på framtiden”, säger S-Voimas verkställande direktör **Mikko Halonen**.

Energibolaget TuuliWatti Oy, som ägs av S-Voima och St1, har i dag 35 elproducerande vindkraftverk och ytterligare 49 under byggnad. S-gruppens andel av möllornas produktionskapacitet motsvarar 40 procent av gruppens elförbrukning.

”Möllorna placeras så att de påverkar människor och miljön så lite som möjligt. Vid den tekniska utvecklingen fäster man särskild uppmärksamhet vid bullret.”

Europeiska vindkraftsdagen infaller 15 juni.

TIMO HEIKKALA

Ja?
...?
NEJ?

PÅSTÅENDE: NORRA FINLAND ÄR FÄSTINGFRITT

Sanning: Fästingar eller ”skogbässar” finns åtminstone i höjd med Simo, där man har diagnostiserat de nordligaste fallen av fästingburen encefalit (TBE). Fästingarna kan ha spridit sig ännu längre norrut. Vid den senaste omfattande undersökningen av fästingarnas utbredningsområde, som gjordes på 1950-talet, löpte ”fästinggränsen” söder om linjen Karleby-Joensuu.

Källa: forskare Anu Hakala, institutionen för virologi vid Helsingfors universitet

MITT I
livet

JUUSO KÄRVÖNEN

I denna spalt presenteras tidningen Samarbetes läsare. Redaktionen tar gärna emot tips på intressanta personer på e-postadressen yhteishyva@alma360.fi.

Henri Lilja, 25, Åbo

”När jag för ett par år sedan satt i en segelbåt för första gången i mitt liv insåg jag hur nära naturen man kan komma. Bredvid båten simmade en orädd och nyfiken vikare. Naturupplevelsen ledde till att jag och mina kompisar skaffade en gemensam segelbåt som vi lärde oss att segla.

Förra sommaren tillbringade jag ungefär 60 dagar på böljan. Känslan av frihet är obeskrivlig – man kan styra stäven vart som helst.”

Lapplands landskapsblomma, smörboll eller bullerblomster, blommor i norra Finland under högsommaren.

Hitta rätt Sokos Hotell

Vad behöver du?

- **Lyx och personlig betjäning.** *So/o*-hotellen, som är hotellklassiker med stil, erbjuder individuella lösningar och god service. Sängarna har kuddar för olika smaker och frukostkaffet serveras i önskad form vid bordet.
- **Avkoppling och motion.** *Break*-hotellen, som betjänar i anslutning till badinrättningar och fritidscentra, erbjuder avstressande stunder. Varför inte ladda batterierna med motion och skön avkoppling?
- **God nattsömn.** *Original*-hotellen, som är lokala hotell med hjärtlig betjäning, erbjuder vederkvickande sömn och god frukost.

SOKOS HOTELS

Bär i ask

Glass-, margarin- och keso-förpackningar av plast lämpar sig utmärkt för infrysning av bland annat bär.

Tina upp livsmedlen i kylskåp eller i rumstemperatur.

"Förpackningarna är inte gjorda för användning i mikrougn. Uppvärmning i mikrougn kan leda till att skadliga ämnen frigörs från plasten", säger överinspektör **Marika Jestoi** från Evira.

Förvara inte livsmedel i spruckna förpackningar eller förpackningar som har ändrat färg!

THINKSTOCK

SOK

Salongsfälig hot dog

"Hot dogens anseende har genomgått samma utveckling som hamburgarens för 5-10 år sedan. I dag betraktas vardera som både trendig och salongsfälig mat", säger kedjeförman **Mikko Virtanen** från SOK.

Grill it!-restaurangerna svarar på hot dog-boomen genom att servera hot dogs av helt ny typ på fredagarna. De hembakade korvbröden är fyllda med kräftbiff och kräftmousse, vitlökskorv och chorizoflarn eller pulled pork kryddad på koreanskt vis.

Hot dogen serveras med coleslawsallad, rödlök och pommes frites kryddad med rosmarinsalt. Som dryck rekommenderas förmånlig Nicolas Feuillatte-champagne.

"Mat av hög kvalitet behöver inte vara tråkig. Hot dog är en god och trevlig rätt med skojigt namn. Champagnen är pricken över i:et", säger **Mikko Virtanen**.

Hot dog & Champagne Friday varje fredag på Grill it!-restaurangerna.

THINKSTOCK

Hållbar utveckling

S-gruppen, som har förbundit sig att främja hållbar utveckling, utarbetar två åtgärds paket i anslutning till samhällsavtalet 2050.

Det ena gäller kolneutral energiförbrukning och det andra gäller hållbart arbete och sysselsättning av ungdomar.

"Vi förbinder oss att ställa upp individuella energimål för alla våra verksamhetsställen, att följa upp verksamhetsställets energiförbrukning och att producera hälften av vår elektricitet med egna vindkraftverk före utgången av år 2016", säger SOK:s koncernchef **Taavi Heikkilä**.

TEXT TIINA TUPPURAINEN
FOTO KREETTA JÄRVENPÄÄ

Inhemskt, tack!

De flesta av oss värdesätter mat från Finland. Som konsument måste man vara uppmärksam i djungeln av förpackningsmärkningar, för det är inte alldeles enkelt att fastställa om maten verkligen är inhemsk.

Finländarna anser att inhemsk mat är säker, av bra kvalitet och smakar gott. Enligt TNS Gallups Ruokaraportti (Matrapporten) är konsumenterna i allt högre grad intresserade av matens ursprung och produktionens renhet. I undersökningen Suomi syö 2013 (Finland äter) som Taloustutkimus gjorde ansåg 76 procent av dem som svarade att det är viktigt att äta inhemsk mat.

I och med olika matskandaler har uppskattningen av inhemsk mat stigit till nästan samma nivå som i slutet av 1990-talet. Detta är fallet i synnerhet bland över 55-åringar och kvinnor.

Attityderna har förändrats klart sedan mitten av 2000-talet när populariteten av inhemsk mat upplevde en svacka. Vid den tidpunkten kom det mycket utländska livsmedel till Finland som blev populära.

”Vi skall komma ihåg att folk glömmer skandalerna snabbt”, säger analytiker **Katariina Roininen** vid S-gruppens dagligvaruhandel.

Enligt undersökningen Suomi syö 2013 är det över 55-åringar som litar mest på inhemsk mat samt när- och ekomat. Utländsk mat väcker mest misstro bland personer över 45 år.

Idealen avspeglas dock inte direkt på köpbeteendet. Fastän folk säger sig föredra inhemskt, är det ofta priset som är avgörande när man köper sin mat. Även köpsituationen spelar stor roll: trots att konsumenten kanske har planerat att köpa rågbröd, är det en väldoftande baguette som gräddats i butiken som hamnar i korgen.

”Många anser att valet av mat är en del av den bild som man vill ge andra av sig själv. Man vill visa att man är en god människa. I det ingår att föredra inhemska produkter, vilket dock inte alltid omsätts i praktiken. Man skäms över att köpa halvfabrikat och snabbmat, men ändå köper man dem”, säger Roininen.

Det samma gäller förpackningsmärkningar. 60 procent av alla som svarade på matenkäten sade sig läsa förpackningsmärkningarna när de

●●●

Helsingforsarna Mikko Hermans, Leena Seilo och dottern Sofia äter gärna tillsammans.

Idealen avspeglas
inte direkt på
köpbeteendet.

Många betraktar rågbröd och salmiak som finska produkter eftersom de hör till vår matkultur.

Framåt för boskap och bär

Det pågår flera projekt i Finland för att främja forskningen om och konsumtionen av inhemsk mat.

Exempelvis projektet Suomen lehmä -brändi vid Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi MTT har som mål att öka värdet hos produkter som fås från finska lantraskor och göra dem bättre kända.

Bland MTT:s pågående projekt finns också ett som handlar om ekoträdgårdar, olika närmatsprojekt, konsumentundersökningar samt projektet Marjanoste som syftar till att öka användningen av inhemska färska bär.

Jord- och skogsbruksministeriet finansierar flera projekt som handlar om inhemsk matproduktion. Ett av dessa är Spannmålsbranschens samarbetsgrupp VYR:s projekt med målet att förbättra verksamheten inom spannmåls- och oljeväxtsektorn.

● ● ● väljer mat. Roininen tror att det här inte helt överensstämmer med verkligheten.

”Trots att människor säger sig göra det, så hur många har egentligen tid att i butiken alltid läsa förpackningarna, om man inte är absolut tvungen att göra det till exempel på grund av allergi?”

Utöver motstridigheten mellan önskligheter och praktiska val kompliceras situationen av att det inte är enkelt att fastställa om maten faktiskt är inhemsk.

Lagen definierar inte vad som är inhemskt

Vad exakt gör maten inhemsk? Det finns ingen definition av det åtminst-

one i lagen. Finlands flagga, finska produktnamn och hänvisningar till att de är inhemska används på många livsmedel, även om råvarorna kanske är utländska. Märkningsdjungeln kan vara förvirrande.

”För oss innebär inhemsk mat att den har sitt ursprung i Finland, alltså att den är producerad, tillverkad och förpackad i Finland. Många betraktar till exempel rågbröd, choklad och salmiak som finska produkter eftersom de hör till vår matkultur. Men råvarorna kommer inte nödvändigtvis från Finland”,

påpekar **Tiina Lampisjärvi**, verksamhetschef på föreningen Matinformation.

EU finslipar som bäst förordningen om livsmedelsinformation som skall reglera förpackningsmärkningarna.

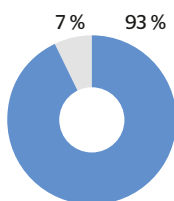
Skyldigheten att uppge köttets ursprung utvidgas. Djurets uppväxt- och slaktplats måste framgå på förpackningarna till färskt och fryst kött.

”I övrigt har reglerna för ursprungsmärkningen inte ännu fastslagits. De kommer knappast att

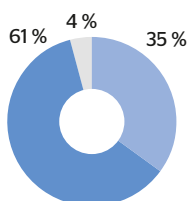
Gjort i samarbete

Dessa procenttal kommer från en enkät om inhemsk mat som genomfördes på Yhteishyvä.fi i mars 2014. Totalt 2 457 läsare svarade på enkäten.

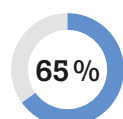
Är du intresserad av matens ursprung?

- Ja
- Nej

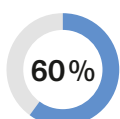

Väljer du inhemska livsmedel när du handlar?

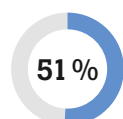
- Ja, i alla mina matinköp
- Ja, i vissa av mina matinköp
- Nej

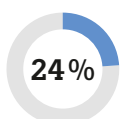
köper inhemska livsmedel för att de vill stödja livsmedelsindustrin i Finland.

anser att inhemska livsmedel är säkrare än utländska.

tycker att inhemska livsmedel är för dyra.

tror att de kommer att köpa mer inhemska livsmedel under det kommande året.

Åtta 1906
Malax Limpan

Till vårens och sommarens festserveringar

Den traditionella Malax Limpan passar utmärkt till alla rätter, men den är också mycket mer. Våra köksmästare använder Malax Limpan skickligt i olika delikatesser.

Se instruktioner om tillagningen och mer läckra recept på vår webbplats: malaxlimpan.fi

Färskostkaka med kallrökt lax

- 300 g Malax Limpa
- 75 g smör
- 200 g färskost
- 200 g Crème fraîche
- 250 g kallrökt lax
- 40 g shalottenlök
- 1 msk finhackad dill
- 0,5 tsk rivet citrusskal
- 1 msk citronsaft
- 1 msk torrt vitt vin
- 1 st gelatinblad (konsumentförpackning)
- 0,5 tsk svartpeppar ur kvarnen
- 0,5 tsk malen havssalt
- 0,5 tsk socker

Malax Limpa smaksatt med honung, jordgubbar och glass

- 200 g jordgubbar
 - 2 msk honung
 - 2 skivor Malax Limpa
- Servera med glass

Kotimaista-märket står för förmånligt och finskt

Inhemsk mat har bra kvalitet men är ofta också dyr. Dessutom kan det kännas svårt att identifiera inhemska livsmedel.

"Den vanligaste orsaken till att konsumenterna inte köper inhemsk mat är att den kostar så mycket. Vi ville erbjuda våra kunder ett inhemskt och förmånligt märke som är lätt att känna igen", förklarar **Ilkka Alarotu**, sortimentschef inom S-gruppens dagligvaruhandel.

På våren lanserades några tiotal Kotimaista-produkter i S-gruppens butiker i hela landet. Fram till hösten kommer det att finnas cirka 200 av dem i sortimentet. Planen är att Kotimaista-serien totalt skall omfatta 400 produkter. Produkterna tillverkas i Finland av inhemska råvaror. Produkterna måste uppfylla åtminstone Hjärtblads- och Gott från Finland-märkenas krav på inhemska råvaror och inhemsk tillverkning.

För närvarande är cirka 75 procent av S-gruppens produkter tillverkade i Finland. Av råvarorna är ungefär 50 procent inhemska.

"Vi kan inte exakt mäta graden av inhemslighet hos alla råvaror, eftersom industrin inte behöver skriva ut råvarornas ursprungsland på förpackningarna. På våra egna produkter uppger vi alltid ursprungsland."

Orsaker till försäljningen och mängden av utländska produkter är bland annat priset och matens fria rörlighet inom EU. S-gruppen anser dock att det är viktigt att främja inhemsk mat.

"S-gruppen är ett företag som ägs av finländska kunder. Det är viktigt för oss att livsmedelskedjan erbjuder arbetstillfällen och håller regionerna och landsbygden levande."

Alarotu säger att främjandet av inhemslighet för S-gruppen handlar om att reagera på konsumenternas behov.

"Vi erbjuder produkter som är förmånliga och har tydliga märkningar. De är lätt tillgängliga och man kan lita på att de är inhemska", säger Alarotu.

Redan nu har S-gruppen i sitt sortiment många helt inhemska produkter som säljs med gruppens eget märke, bland annat Rainbow-mjölk och -köttfärs.

Framöver har man för avsikt att gå igenom befintliga produkters ingredienser och byta ut utländska råvaror mot inhemska i mån av möjlighet. Detta sker inte över en natt: enligt ekologiska principer används de gamla förpackningsmaterialen först slut.

"Det är bäst att läsa förpackningsmärkningarna noggrant."

gälla alla produktgrupper", tror Lampisjärvi.

Olika frivilliga ursprungsmärkningar gör det lättare att identifiera inhemsk mat. De striktaste kriterierna har Gott från Finland-märket. Kriterierna garanterar att råvarorna har producerats och livsmedlet tillverkats i Finland. Kött, fisk, ägg och mjölk med märket kommer från Finland, liksom produkter med en råvara, som vetemjöl. I andra produkter med märket är den beräknade andelen inhemska ingredienser i receptet 75 procent. Samma kriterier gäller också för

S-gruppens nya Kotimaista-märke (Inhemskt).

Varför krävs inte att 100 procent av ingredienserna kommer från Finland?

"Skördarna varierar och till exempel potatisen räcker inte till för hela året. Därtill kan vissa råvaror, som salt och ris, inte ens produceras i Finland. Trots det är en finskhetsgrad på 75 procent bättre än genomsnittet för all den mat som vi äter", säger **Minna Kantén**, marknadsförings- och kommunikationschef på Matinformation.

De vegetabiliska råvarorna i produkter märkta med Hjärtbladsflaggan är helt inhemska och i tillverkningen av produkterna följer man villkoren för goda produktionsmetoder.

Märket Nyckelflaggan visar att produkten är tillverkad i Finland och att graden av inhemslighet i dess självkostnadsvärde är 50 procent. Det är lätt att uppnå den graden, för alla kostnader för produktens tillverkning inkluderas, så som personalkostnader, förpackningsmaterial och marknadsföring.

Hos livsmedel utgör värdet på råvarorna bara en liten del av produktens pris. Därför kan även en produkt som tillverkas helt av utländska råvaror uppfylla kriterierna för Nyckelflaggan.

Förbundet för Ekolo-

gisk Odling administrerar Nyckelpigemarket som garanterar att 100 procent av jordbruksprodukterna

i varan har odlats ekologiskt i Finland. Av alla råvaror måste minst 75 procent vara inhemska.

Märket Bäst i landskapet ges till produkter vars grad av inhemslighet, medräknat råvarorna, är minst 80 procent. Liksom för Nyckelpigemarket förutsätter användning av detta märke att huvudråvaran är helt inhemsk.

"Matkedjan har blivit längre och därför är det svårare för konsumenterna att kunna följa upp varifrån maten kommer. Det är bäst att läsa förpackningsmärkningarna noggrant", säger Lampisjärvi.

Av S-gruppens produkter är cirka

75%
tillverkade i Finland.

Renheten är avgörande

Är då inhemsk mat bättre än utländsk? Tiina Lampisjärvi anser att den är det.

Det är lättare att följa inhemsk än utländsk mat ända till ursprunget. En annan orsak är säkerheten och hygien som man satsar stort på ända från primärproduktionen.

Produktionsmetoderna i Finland överstiger lagens krav när det gäller exempelvis salmonellatillsyn och djurhälsovård. Inhemska livsmedel tillverkas av rent vatten i rena produktionsanläggningar där man även ser till de anställdas välbefinnande och deras kunskaper. Detta är inte självklara saker överallt i världen.

”Inom köttproduktionen i Finland används antibiotika för att bekämpa djursjukdomar bara när det är nödvändigt, inte som en rutinåtgärd, vilket är fallet i många andra länder. Växtbekämpningsmedel används i liten utsträckning delvis tack vare det svala klimatet, eftersom kalla vintrar minskar förekomsten av skadedjur”, förklarar Lampisjärvi. •

Källorna som har använts är utöver intervjuerna: TNS Gallups undersökning Ruoka 2013, Taloustutkimus rapport Suomi syö 2013, Evira, hyvaasuomesta.fi och ec.europa.eu.

Märket visar ursprunget

Gott från Finland

Kött, fisk, mjölk och ägg samt produkter med en ingrediens är 100-procentigt finländska. Produktens totala grad av inhemskhet är minst 75 procent och produkten är både tillverkad och förpackad i Finland.

Nyckelflaggan

Produkten är tillverkad i Finland. Beräknat av produktens självkostnadsvärde är inhemskhetsgraden minst 50 procent, men inga specifika kriterier ställs på råvarorna.

Hjärtbladsflaggan

Produkternas vegetabiliska råvaror är inhemska och odlade i Finland, men inga speciella kriterier ställs på övriga råvaror i förädlade produkter.

Bäst i landskapet

Huvudingrediensen är inhemsk till 100 procent. Inhemskhetsgraden för hela produkten är minst 80 procent medräknat råvarorna och arbetet.

Nyckelpigemärket

Jordbruksprodukterna och huvudingredienserna i livsmedel kommer helt från inhemsk ekologisk produktion. Av alla råvaror är minst 75 procent inhemska och ekologiska.

Börja med att avlägsna damm och smuts.

AQUA PRIMER är avsedd för grundmålning av trätytor utomhus. Primern tränger in i virket och fungerar som underlag för den egentliga färgen. Dryghet 6-12 m²/l. 9 l. Vattenlöslig. REG. Kodin Terra, S-Rauta och Prisma-affärerna med färgförsäljning.

HUSFÄRGEN tål solljus, fukt och temperaturväxlingar. Vattenlöslig, halvmatt akrylatfärg. Dryghet 6-10 m²/l. 9 l. REG. Kodin Terra, S-Rauta och Prisma-affärerna med färgförsäljning.

AQUA LASYR, som är en genomskinlig, vattenlöslig grundolja avsedd för trätytor utomhus, skyddar mot fukt, smuts och UV-ljus. Dryghet 5-12 m²/l. 9 l. REG. Kodin Terra, S-Rauta och Prisma-affärerna med färgförsäljning.

AQUA TÄCKFÄRG är en halvmatt färg avsedd för trätytor utomhus. Virkets ådring syns genom färgen. Dryghet 5-10 m²/l. 9 l. REG. Kodin Terra, S-Rauta och Prisma-affärerna med färgförsäljning.

TEXT REBECA ROMERO

FOTO BILDBYRÅN GORILLA I FOLIO, THINKSTOCK OCH VARULEVERANTÖRERNA

Pensla rätt

Försommaren är rätt tid att måla fasaden.

- Börja med att avlägsna gammal färg, damm och smuts. Det bästa redskapet för rengöring är en högttryckstvätt.
- Bestryk den rengjorda ytan med primer (grundfärg). Primern skyddar virket.
- Använd penslar som lämpar sig för ändamålet. Du behöver penslar för träolja, oljeburen färg och vattenburen färg.
- Med ett teleskopskaft kommer du åt högre belägna ytor utan att anstränga armarna och axlarna. Teleskopskaftet kan användas för både målning och slipning.
- Använd en steg och/eller ställning. Vid fasadmålning rekommenderas en stadig ställning som möjliggör rörelse i sidled.
- Skydda penslarna mot uttorkning när du håller paus i arbetet genom att linda in dem i plast (t.ex. plastpåsar). Tvätta penslar och övriga redskap omsorgsfullt. Rengör med vatten när du har målat med vattenburna färger och lösningsmedel när du arbetat med oljeburna färger.

PENSELSETET innehåller 100 mm:s och 50 mm:s penslar och en blandningssticka. Penslarna, som har syntet- och naturborst, lämpar sig för utstrykning av träolja, vattenburen färg och oljeburen färg. Tool-S. Kodin Terra, S-Rauta, större Prisma-affärer och större S-marketar.

TRÄSKYDDSPENSELN lämpar sig för utstrykning av olje- och vattenburna färger och träoljor. Penseln har syntetborst. 75 mm. Tool-S. Kodin Terra, S-Rauta, Prisma och större S-marketar.

Juli bjuder på SAMARBETE PÅ WEBBEN

Ijuli dimper tidningen Samarbete inte ner genom brevinkastet, men artiklarna och det övriga innehållet i ägarkundsposten finns tillgängliga i den lättanvända webbtjänsten Yhteishyvä Live på adressen www.yhteishyvä.fi/live. Bekanta dig med tjänsten och delta i utlottningen av ett presentkort värt 500 euro! I augusti distribueras ägarkundsposten åter i tryckt form.

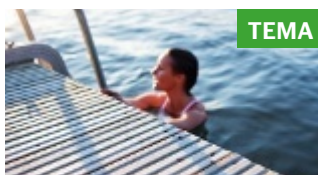
I tjänsten Yhteishyvä Live hittar du det bekanta tidningsmaterialet inklusive matrecept och intressanta finskspråkiga videor. Via den elektroniska tjänsten når du också resten av ägarkundsposten, bland annat ägarkundernas förmåner och dina Bonusuppgifter. Yhteishyvä Live kan läsas via datorer, pekplattor och smarttelefoner.

Under perioden 24.6–23.7 kan du delta i utlottningen av ett presentkort värt 500 euro. Deltagaranvisningarna finns i Yhteishyvä Live under tävlingstiden.

Via den avgiftsfria applikationen S-mobil, som är kompatibel med Windows Phone, Iphone och Android, når du dina aktuella Bonusuppgifter och S-gruppens erbjudanden var och när som helst. Du kan också sköta dina bankärenden via tjänsten.

LÄS JULINUMRET PÅ
YHTEISHYVÄ LIVE OCH
DELTA I UTLOTTNINGEN
AV ETT PRESENKORT
VÄRT 500 EURO.

Läs på Yhteishyvä Live i juli

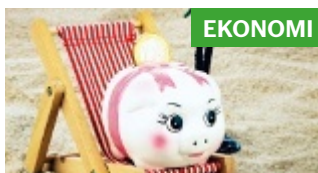
TEMA

TIPS på avkopplande semester.

FAMILJ

SLÄKTPROBLEM?
Experterna ger råd.

EKONOMI

SKÖT OM dina pengar också under resan.

HEM

HÅLL MATEN sval i stugan och på picknicken.

HEM

BASTUARTIKLAR för tre olika hem.

Från myren till blomkrukan

Kekkiläs hemliga recept på blomstermylla finjusteras fortlöpande.

En gul skoplastare kryssar flinkt mellan tio meter höga berg av torv och sand. Den bygger upp en ny stack av materialet från högarna. Först en skopa ljusbrun torv från den närbelägna myren Rukoneva, sedan en skopa mörk förmultnad mosstorv och till slut en skopa mineraljord, alltså sand. Det handlar om Kekkiläs blomstermylla.

”I dag är arbetet betydligt lättare än förr när allt gjordes med spade och muskelkraft”, säger processarbetare **Teuvo Kaunismäki**.

Under sina nästan 40 år vid mullfabriken i Parkano har han upplevt många förändringar i tillverkningsprocessen, men torven är densamma. Mullfabriken ligger på ett stenkasts avstånd från Kekkiläs fyra torvmossar. Företaget vill veta exakt varifrån råvarorna till Finlands äldsta torvmylla kommer.

Torv är en relativt ny komponent i blomstermylla. När Kekkilä lanserade sin första blomstermylla år 1952 fylldes förpackningarna för hand med gödslad och ångbehandlad åkermull.

Urbaniseringen gjorde att många finländare flyttade in i höghus. Krukväxterna på fönsterbrädan och balkongen behövde mull, men stadsborna hade inte tillgång till mylla. Alltså styrde de sina steg till affären.

Till en början såldes blomstermyllan i pappförpackningar som lik-

nade dagens flingpaket, men i slutet av 1950-talet övergick Kekkilä till ”ultramoderna” plasticsäckar.

”Plastförpackningen var en stor innovation som förbättrade myllans kvalitet och hållbarhet. Kekkiläs ledstjärna är fortfarande hög kvalitet och god hållbarhet”, säger fabrikschef **Pasi Pohjolainen**.

”Vi finjusterar våra recept varje eller vartannat år.”

Vid den senaste revideringen, som gjordes i början av innevarande år, tillfördes myllan vätmedel som gör att bevattningsvattnet genast absorberas av myllan och inte rinner ut på underlaget.

Kekkilä, som minsann inte är någon nykomling på marknaden, firar 90-årsjubileum i år.

Framtiden är lovande eftersom dagens unga finländare planterar och odlar grönväxter som aldrig förr. De ivriga odlarna, som får skotten och sticklingarna av bland annat sina mor- och farmödrar, värnar om de gröna skyddslingarna och ger dem till och med egna namn.

”Under årens lopp har vi utvecklat flera specialmyllor, bland annat kaktusmylla, sommarblomstermylla och suckulentmylla. Alla våra myllor utgår från den traditionella blomstermyllan”, säger Pohjolainen.

Vakande öga

Skoplastaren tar en skopa ur högen. Lastaren kör till fabriken där den

tippas sin last genom en stor lucka. I fabriken inandöms blandningen till en rullstift som avlägsnar alla kokor. Blomstermyllan måste vara fin för att trygga rötternas vattenförsörjning också när växten står i en så kallad underbevattningskruka. I följande steg tillförs den blivande blomstermyllan neutraliserande kalk och tillväxtfrämjande gödselmedel.

Den färdiga blandningen transporteras längs ett transportband till förpackningslinjen, där den portioneras ut i säckar. Förpackningsmaskinen komprimerar myllan varefter den försluter säckarna.

Fabriken fyra tillverkningslinjer spottar ut sammanlagt 1 000 mullsäckar i timmen. Allting sker automatiskt under processarbetare **Jukka Autios** vakande öga. Han ansvarar ensam för att processen fungerar.

De förslutna och färdiga mullsäckarna staplas på lastpallar av trä. När antalet säckar är 80 plastas pallen in av en automatisk inplastare. Klappat och klart!

”Det gäller att hålla tungan rätt i mun när man förpackar och transporterar de känsliga mullsäckarna”, avrundar Pasi Pohjolainen.

Blomstermyllan transporteras till affärer, marketar och köpcentra runtom i landet för att slutligen hamna i krukor på fönsterbrädor och balkonger. •

Torven har alltid varit densamma.

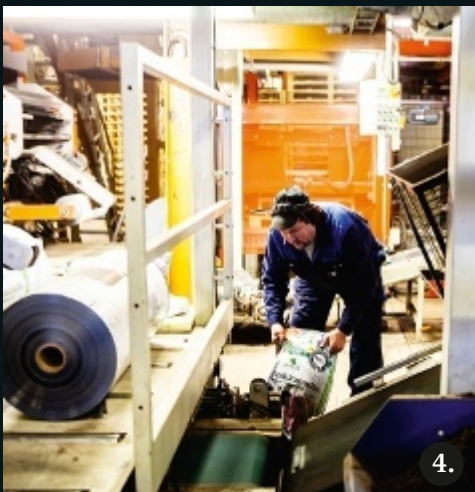
1.

2.

3.

4.

5.

1. Komponenterna mixas till en homogen blandning. 2. Blomstermyllan får sin mörka färg av förmultnad mosstorv. 3. Trädgårdsplanerare Mari Kaartokallio (t.v.), marknadsförare Laura Kuisma och fabrikschef Pasi Pohjolainen vid fabriken stora mullhögar. 4. Processarbetare Teuvo Kaunismäki trivs med sitt mångsidiga arbete. Fabriken tillverkningslinjer kräver ständig uppsikt och tillsyn. 5. De färdiga mullsäckarna staplas i prydliga högar.

Len hud

De fuktgivande och närande produkterna lugnar och vårdar solansträngd hud.

1 L'ORÉAL PARIS NUTRI GOLD EXTRAORDINARY OIL-VÄRDOLJAN, 30 ml, ger ansiktets hy fukt, näring och lyster. Hyn blir len och fast. Sokos, Emotion, Prisma och Sokos.fi.

2 LUMENE BRIGHT NOW VITAMIN C BB INTENSIVVÅRD, 30 ml, ger hyn fukt och lyster. Sokos, Emotion, Prisma och Sokos.fi.

3 ANSIKTSSERUMET LV, 30 ml, lämpar sig särskilt väl för känslig hud. Det fuktgivande serumet stärker hudens eget skyddslager. Prisma.

4 CLARINS DOUBLE SERUM, 30 ml, lämpar sig för personer över 25 år. Anti-ageserumet stärker och vårdar ungdomlig hud. Sokos, Emotion och Sokos.fi.

5 YVES SAINT LAURENT FOREVER LIGHT CREATOR-SERUMET, 30 ml, ger hyn lyster och balanserar hudens nyanser och pigmentförändringar. Större Sokos- och större Emotion-affärer.

6 NEAL'S YARD REMEDIES WILD ROSE BEAUTY BALM-BALSAMKRÄM, 50 g, rengör och fuktar hyn. Produkten kan användas som kräm och mask. Större Sokos-affärer och Sokos.fi.

7 MALU WILZ STRESS CONTROL AMPOULE-EFFEKTAMPULLERNA, 7 x 2 ml, lugnar och skyddar ansträngd hud. Medlet lämpar sig särskilt väl för känslig och rodnande hud. Sokos, Emotion och Sokos.fi.

8 NIVEA IN-SHOWER BODY LOTION NOURISHING COCOA-KROPPSEMULSIONEN, 250 ml, appliceras i duschen. Fuktig hud absorberar den närande emulsionen effektivt. Sokos, Emotion, Prisma och Sokos.fi.

9 NIVEA IN-SHOWER BODY LOTION PAMPERING HONEY-KROPPSEMULSIONEN, 250 ml, innehåller vårdande honungsextrakt. Emulsionen appliceras i duschen. Sokos, Emotion, Prisma och Sokos.fi.

10 DOVE SUMMER GLOW-FUKTKRÄMEN, 250 ml, vårdar huden och förbättrar solbrännan. Sokos, Emotion, Prisma och större S-marketar.

SORTIMENTET VARIERAR FRÅN BUTIK TILL BUTIK.

Magnus Londen

Jag vill tacka Fifa

Sommaren ska absolut firas i hemlandet. Insjöarna. Havet. Asparnas sus. Blåbärens sötma. Ni vet: Varför överge det bästa vårt nordliga land kan erbjuda?

Så tänker jag *alltid*.

Förutom vart fjärde år.

Vart fjärde år bugar jag mig djupt inför skumma män i dunkla kabinett. Jag böjer mig med andra ord inför Fifa – internationella fotbollsförbundet – och jag gör det rentav med ett smil på läppen.

Det började sommaren 1994. En kompis och jag drog till USA. Tågloff. Rymdmuseet i Washington. Founding fathers i Virginia. JFK:s sista rutt. Urfattigt indianreservat i Arizona. Vandrarhem bland wanna-be bohemer i Santa Monica.

Och som en lös yttre ram ... fotboll. Slumpen ordnade så att vi fick se ett tappert Nigeria kämpa mot Argentina, ett slött Norge spela noll noll mot Italien, uppleva Sverige (!) i semifinal mot Brasilien i LA.

När de brasilianska fansen sambade loss efter att finalplatsen var fixad kunde vi bara gapa. Världen var jättstor och suomi-poika var långt hemifrån.

Fyra år senare Frankrike med ett större kompisgäng. Styrda av Vysotskij och raden "Jag har ett mål i livet, det kan jag lova dig, på nåt sätt ska jag ta mig till det soliga Marseille" åkte vi kors och tvärs där längst nere. Alla dessa folkslag och kulturer i en enda stad. Och lyx-yachtarna vid Antibes. Hur kan det finnas så mycket stål i världen?

Ajo, vi satt precis bakom när 18-årige Michael Owen dribblade sig

igenom Argentinas försvar och satte in den där baljan.

År 2002 Japan. Tokyo är alldeles för stort för att smälta under en livstid, men långt uppe i norr bland heta källor och heliga berg öppnade sig ett helt annat land. Traditioner som kändes äldre än vårt urberg. Shintoism. Träd större än hus. Det där att sitta i morgonrock och tofflor och stirra in i ett fisköga till frukost.

Ärligt talat minns jag just därför inte mycket av matcherna. Förutom att det var nu jag började hålla på Ghana.

Tyskland 2006. Nu två hela familjer. Det sägs att alperna egentligen ska upplevas på sommaren, något jag tidigare fnyst åt. Men när vi tågloffar ner, bunkrar upp oss i österrikiska Alpbach, har snöbollskrig på mid-sommarafton, vandrar genom *Sound of music*, ja, då är det bara att vända kappan.

Och jag visste faktiskt inte hur det låter när 66 000 individer, inklusive suomipoika, skanderar *Côte d'Ivoire! Côte d'Ivoire! Côte d'Ivoire!* för full hals. Stackars Serbien.

Sydafrika 2010. Tillbaka till kompis-konceptet. Vi hade delat in resan i typ fyra helheter, varje kille var researrangör för sin del. Lyxiga solkusten. Slummen och aktivisten. Upp på Drakensberg. Johannesburg. Och så finalen, my gosh, att få vara på själva *VM-finalen* var stort, men större var det stökiga partyt efteråt som slumpen förde oss till. Sorry, det här må låta patetiskt, men en enda gång i livet har jag upplevt att världen är global. Att vi alla är ett. Det var den här natten. Det var magiskt.

Sedan nu. År 2014. Familjeresa till Brasilien. Alla fem har tvingats spara i några år. Talkojobba. Och jag håller på att spricka av resepirr där nere i magen.

Till Fifa vill jag därför säga: Objektivt sett är ni en mörk och korrumperad organisation.

Men ni är en strålande reseinspiratör.

Ledigt klädd på stranden

När solen gassar klär vi oss i lätta strandkläder med pigga färger.

FOTO KREETTA JÄRVENPÄÄ
HÅR&SMINK LEENA KOUHIA

Bikinisat, 29,95 €. Storlekar S-XXL. Mesh-strandkjöl, 29,95 €. Storlekar S-XXL. Actuelle. Prisma. Solhatt, 12,95 €. Även i svart. House. Sokos och större Prisma-affärer. Även i ljus färg. Sokos och Prisma. Skorna är rekvisita från Sokos.

**Strandklänningen
eller sarongen
skyddar huden
mot gassande
sommarsol.**

OVAN Bikini, 24,95 €. Storlekar S-XXL. Skirtini, 29,95 €. Storlekar S-XXL. Actuelle. Större Sokos-affärer och större Prisma-affärer. Blommig sommarkasse, 14,95 €. Även i svart och vitt. Premoda Trendy. Prisma. Hårbandet är rekvisita från Sokos.

TILL HÖGER Damens tankini, 34,95 €. Storlekar S-XXL. Bikinibyxor, 14,95 €. Storlekar S-XXL. Actuelle. Större Sokos-affärer och större Prisma-affärer. Solhatt, 12,95 €. Även i svart. House. Större Sokos-affärer och större Prisma-affärer. Halsband, 18,50 €/st. Gemini. Större Sokos-affärer. Herrens badshorts, 19,95 €. Storlekar S-XXXL. Bastuhandduk Minea, 20,95 €. House. Sokos och Prisma. Skorna är rekvisita från Sokos, solglasögon från Silmääsema.

Lätta kärl lämpar sig utmärkt för picknick på stranden.

UPPE TILL VÄNSTER Handduk Polkka, 16,95 €. 70 x 140 cm. House. Sokos och Prisma. Rutiga badshorts, 12,95 €. Storlekar 130-160 cm. Badshorts i orange och turkos, 7,95 €/st. Även i svart och grönt. Glup. Mönstrade badbyxor, 12,95 €. Storlekar 90-120 cm. Ciraf. Större Sokos-affärer och Prisma. Stegen är rekvisita från Kodin Terra, badringen från Prisma.

NEDAN TILL VÄNSTER Tredelat blommigt set för flickor, 19,95 €. Storlekar 90-120 cm. Ciraf. Bikinitopp i svart och rosa, 9,95 €/st. Bikinibyxor, 9,95 €/st. Storlekar 130-160 cm. Glup. Större Sokos-affärer och Prisma. Prickig sommarkasse, 9,95 €. Även i grönt och lime. Premoda Trendy. Prisma. Stegen är rekvisita från Kodin Terra, badringen från Prisma.

NEDAN TILL HÖGER Liten skärbräda, 2,50 €. 29 x 21,5 cm. Stor skärbräda, 3,50 €. 37 x 29 cm. Liten skål, 1,70 €. Diameter 15 cm. Stor skål, 4,20 €. Diameter 28 cm. Tallrik, 1,95 €. Diameter 27 cm. Kaffemugg, 1,50 €. 42 cl. Mugg, 1,40 €. 49 cl. Bägare med fot, 1,95 €. 37 cl. Kanna, 5,95 €. 2,2 l. Salladsbestick, 1,95 €/2 st. Plastkärlen finns även i blått och jadegrönt. Alla kärl hör till Houses Siesta-serie. Större Sokos-affärer och Prisma. Fleecefilt Polkka, 12,95 €. 130 x 170 cm. House. Sokos och Prisma.

**Fräsch frukt och svala
drycker är som gjorda
för varma sommardagar.**

Bandeau-bikini, 19,95 €. Storlekar S-XXL. Bikinibyxor, 14,95 €. Storlekar S-XXL. Icon. Större Sokos-affärer och Emotion-butiker som säljer underkläder. Blommig sommarkasse, 14,95 €. Även i rött och vitt. Premoda Trendy. Prisma. Armbandet och hårsmycket är rekvisita från Sokos. Svart badhandduk Minea, 14,95 €. 70 x 140 cm. House. Sokos och Prisma. Badbyxor för herrar, 16,95 €. Storlekar S-XXXL. House. Prisma. Vit bastuhandduk Minea, 20,95 €. House. Sokos och Prisma. Solglasögonen är rekvisita från Silmääsema, skorna från Sokos.

TEKNIK & FAKTA

SAMMANSTÄLLNING PETJA PARTANEN

Virtuella båtfärder

Sommarens båtsäsong har inletts. Nu kan du också ge dig ut på böljan den blå (utan att åka hemifrån) med båtsimulatoren Stormwind Simulator som tar dig på äventyr i olika delar av Östersjön.

Simulatoren skapar ett verklighetstroget havslandskap av Lantmäteriverkets digitala terrängdata. Stugor, hamnar och sjömärken finns på sina välbekanta platser även i den virtuella världen. Därtill trafikeras farlederna av allt från små träbåtar till 150 meter långa containerfartyg

Simulatoren täcker Finlands sydkust, Åland och Skärgårdshavet.

”I regel vill folk först se platser som de känner”, berättar **Tomas Gustafsson** som har utvecklat simulatoren sedan 2007.

En rätt så effektiv dator behövs för dessa virtuella båtfärder, för det händer mycket under simulatorns motorhuv. Utifrån tid på dygnet och båtens position beräknas solens vinkel och motsvarande ljus skapas.

Förhållandena varierar också. En klar och vindstilla sommardag kan ändras snabbt. Vinden tilltar, det samlas moln på himlen och solen börjar gå ner.

Stormwind Simulator är ett utmärkt redskap exempelvis för att träna nattnavigation. Erfarenheten motsvarar verkligheten, men utan risker. Simulatoren används också för professionella ändamål bland annat på medborgarinstitutens navigationskurser.

Närmare information: www.stormwind.fi.

Navigationssimulatoren skapar bekanta landskap från Finska viken utifrån terrängmodeller som Lantmäteriverket har publicerat som öppen data.

Solenergi i stor skala

Landets största solkraftverk byggdes hösten 2013 på taket till den tidigare Salora-tevefabriken i Salo. Fabrikens tak täcks av 1 344 solpaneler, som upptar totalt 4 000 kvadratmeter av fastighetens takyta.

Denna vår började investeringen på en halv miljon euro producera gratis el fullt ut. Likströmmen som panelerna producerar omvandlas till växelström med hjälp av 16 inverttrar, det vill säga transformatorer. Merparten av elen används i evenemangsentret i den renoverade tidigare fabriksbyggnaden.

Om solen gassar klart räcker elen från panelernas maxeffekt på 322 kW även till försäljning. Den extra elen matas in i det allmänna elnätet i Salo.

ASTRUM-CENTRET

Finlands största solkraftverk finns på taket till Astrum-centret i Salo.

I Finland utnyttjas solen inte i någon större utsträckning, även om det finns potential för det.

”Hela den årliga konsumtionen av elenergi i Finland skulle kunna tillgodoses med en solpanel på 30 gånger 30 kilometer”, konstaterar professor **Jero Ahola** vid Vill-

manstrands tekniska universitet. I Finland producerar en kvadratmeter solpanel cirka 100 kWh per år. Den årliga produktionen för en panel på 30 x 30 km är cirka 90 000 000 000 kWh/år, dvs. 90 TWh/år. I fjol förbrukades i Finland 84,3 TWh.

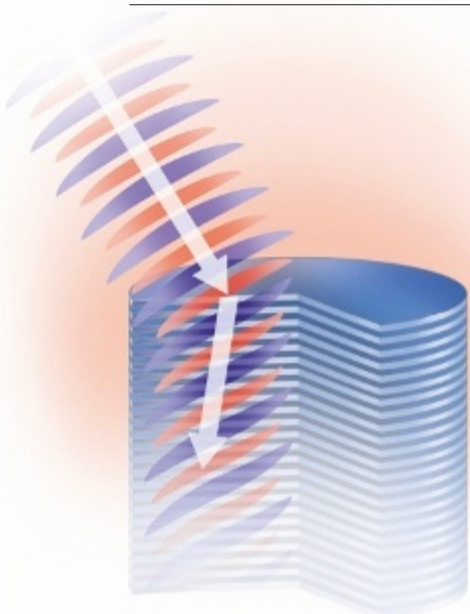
Osynlighetskappa görs av metamaterial

Harry Potters osynlighetskappa är inte längre bara fantasier. Med modern teknik kan mikrovågsstrålning fås att gå runt stycken som är ytbehandlade med artificiellt metamaterial. Det gör att stycket blir osynligt för radar. Mikrovågsstrålning har längre våglängd än synligt ljus. Nu försöker forskare få tricket att fungera också med synligt ljus.

Konstgjorda material bryter ljus på ett annat sätt än vatten eller glas som har ett positivt brytningsindex. Den ryska fysikern **Victor Veselago** föreslog så tidigt som 1967 att vissa material kan ha ett negativt brytningsindex. År 2000 lyckades forskare **David Smith** i USA tillverka ett sådant råmaterial.

I vanliga ämnen bildar atomerna en gitterstruktur som avgör ämnets optiska egenskaper. I konstgjorda metamaterial består gittret av små strömkretsar med vilka metamaterialets optiska egenskaper kan ändras.

Smith lyckades tillsammans med sina forskarkollegor få ett föremål att försvinna för mikrovågsstrålning första gången 2006. Vägen till tillämpningar för synligt ljus är dock lång. Mikrovågor har en våglängd på flera centimeter, medan vågorna hos synligt ljus bara är en hundratusendedel av detta. Man måste även kunna krympa materialets gitterstruktur i motsvarande proportion.

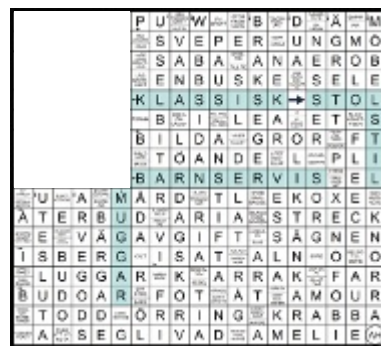

SAULI PALMU

När ett föremål täcks med en "osynlighetskappa" tillverkad av metamaterial, går ljusstrålarna runt stycket på samma sätt som vattnet rinner runt en sten i en fors.

BILDKRYSS 6

KONSTRUKTION ANN HUSMAN **FOTO** ROBERT JANSSON

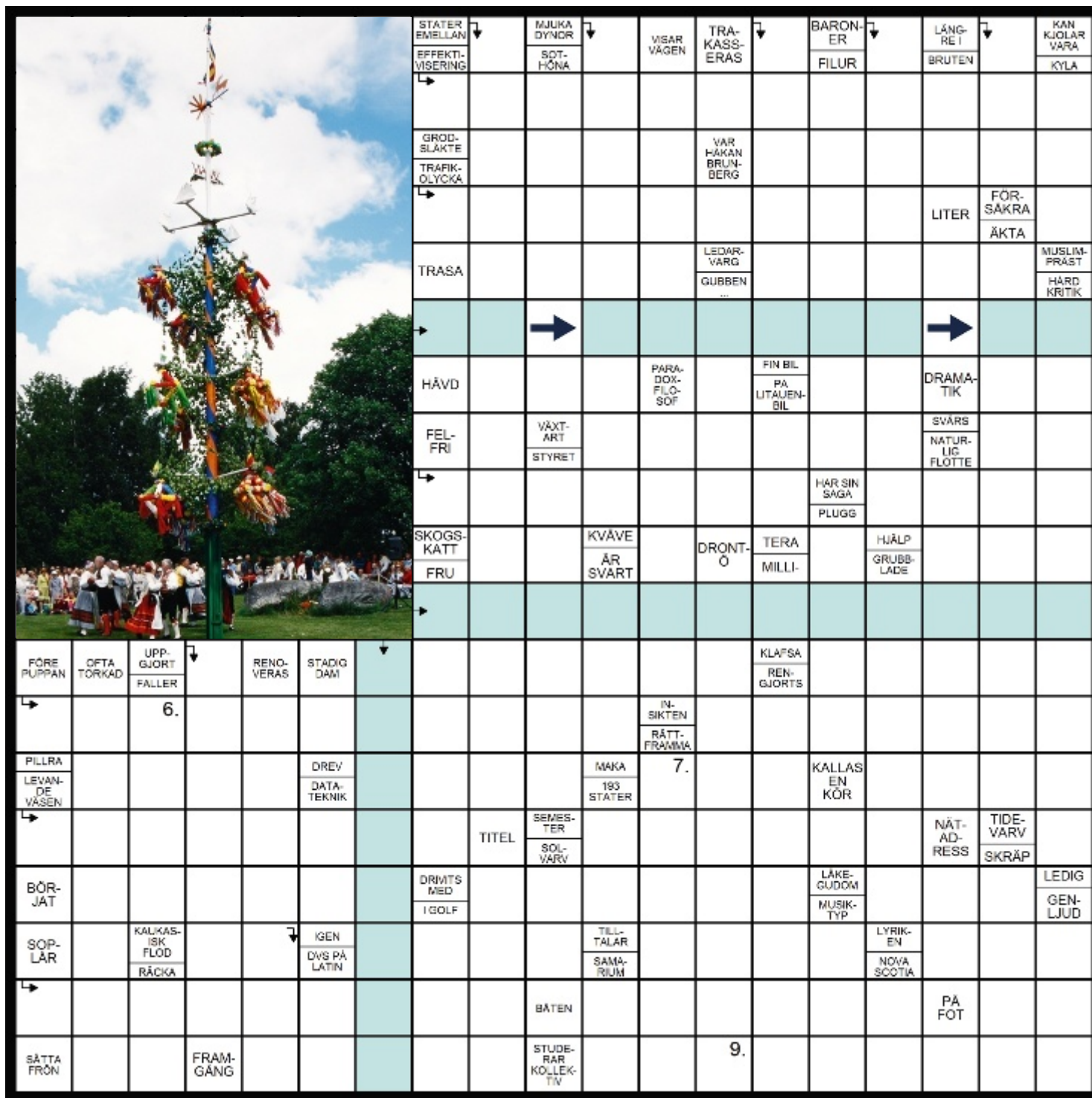

Vinnare i Bildkryss 4/14 (lösningen invid)

Marina Päiviö (Lovisa) får

S-gruppens presentkort värt 40 euro.

GRATULERAR!

Svara senast **15.6.2014** på blanketten som finns på webbadressen **www.yhteishyvä.fi/osallistu** eller skicka nyckelordet (10 bokstäver) per post till adressen: Samarbetes redaktion, Kryss 6, PB 77, 00002 Helsingfors. **Kom ihåg att ange ditt namn och din adress.**
Bland alla lösningar lottar vi ut ett S-gruppens presentkort värt 40 euro.
Sänd inte annan post i samma kuvert.

NYCKELORD

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

	KATT-DJUR		KOTT-STYCKE KAN MAN SLÅ		YTTER-LIGARE KARAK-TÄR		VIRUS-TYP	FÖGA TROUQT DRÖM-BILD		KLIPSK GIGA-VOLT		STOR HUND-TYP SVAVEL		FÖR-BUNDEN DOGM		HÄG-LÖS-HET	TRÖTT-NADE
					1.					MISSAN-PASSAD ALIAS ANE			2.				
	RODDE I ROM RÖRAN											TJUGA LED-SJUK-DOM					
							ÄLDRE SKIVA KAN HAN SLÅ			AV-SLUTAD JÄRNE-FELT							
	3.			ALFA KELVIN		HUVEN AR-KANSAS					I BANDY-KLUBB-OR		DYGN TADLA		TERA-SEKUND GÖR AN-STÄLLDA		
			➔								IBLAND I OÖN-DROPP-AR						
				PLATT-TYD FLÄCKT						4.	LAND MED LANKA TILL BUNER			EUROPA-VÄG TESLA		SKÅDE-SPELER-SKA	
ERBIDIUM BAK-STROM			SÖM-MA		ODÖR	HELA PRISET UNDER TÄK											
		SÄTE VALLAR FAR					BRUKA ÄROR	CHANS ALLMAN-KYRK-LIG					5.	HÄNDA			
	HOLJEN FORN OCKUL-TISM							EINO	SVENSK VALUTA LÄKARE		JAM-ARE	DEL					KAN SVÄRD VARA
			➔		➔									STAD FÖR TARTOR			
KLOCKA SPREJ			BUSK-EN		TON		VAR VALUTA SKURNA				KRAKA		SKÄR PAPE-GOJA				
					BORI PYONG-YANG	LITET KORT AREA			FULL MED LVS-MEDEL								
				LÄGG-NING EPOST					TRÄSK I NORR	BRYNS LAG-FREK-VENS						LVS-MEDEL-SNUMM-ER	
		KÄNSLO-SAM UNISON										HAR DARR-IGA BLAD				SIMONE, SÄNG-ERSKA	
		8.						LANSE-RAR					SMÅLL KÄNNER SIG				
			SIBE-LUS FLUTIGT		➔	VÄRDA JAPAN-TEATER				MORG-ON-TID		LANG SINGU-LARIS					
	DÅ OCH DÅ							OM-FAM-NING			➔	DY-LIKT					10.
				COWARD					UT-VAND-RA								AH

TEXT HELENA FORSGÅRD
FOTO ROBERT JANSSON

Midsommar med färggranna kronor

Det hörs ett mjukt prasslande i rummet. Elva par flinka kvinnofigurer klipper till gula och röda band och virar dem kring stålstommar. Sex stora och 36 små kronor ska bindas till Ålands officiella midsommarstång.

Alänningarna gillar sina midsommarstånger som är långa som flaggstänger och pyntas med färggranna kronor och band av löv. Dessutom pryds de med olika symboler som segelbåtar, en sol, en vimpel och en fäktargubbe.

Nästan varje större by har en egen stång som reses på midsommarafton. Den får sedan stå uppe hela året och tas ner några veckor före, för att kläs i en ny och fräsch skrud.

Många timmar

Damerna i Västra Sunds marthaförening har ett ärofyllt uppdrag. De binder kronorna till den stång som reses vid friluftsmuseet Jan Karlsgården som ligger i Ålands kulturella hjärta, endast ett stenkast från det medeltida Kastelholms slott. Den har rests på platsen sen 1948 och betraktas som Ålands officiella midsommarstång.

Just den här stången har tre tvärsålar – på Åland kallas de rår

som på segelfartygen – och i ändan på varje rår hänger stora kronor. Varje stor krona pryds dessutom av sex små – en i varje hörn, en underst och dessutom en i mitten. Den sistnämnda kan tyckas lite onödig. Vem ser den på långt håll? Men så har det varit och så skall det vara.

Stommen till kronorna är numera av järn. Förr var de av vass som var betydligt mer ömtåligt. Damerna i Sund klär in kronorna med papper i två färger – gult och rött. Papperet, som är av samma kvalitet som engångslakan, viks dubbelt och klipps upp på ett speciellt sätt. Sedan gäller det att vira papperet tätt kring stommen så att det bildas ett tjockt och fluffigt lager.

”Tålmod och flinka fingrar är bra att ha. Det tar sin tid, vårt rekord hittills är sju kvällar på 10–12 kvinnor”, säger **Ann-Christin Karlsson** som är föreningens ordförande.

Det betyder grovt räknat 250 timmar enbart för att få till de färggranna kronorna! Damerna jobbar på. Tre klipper till banden, de övriga

klär in stommarna. Det prasslar mjukt i rummet, kvällssolen skiner in genom de spröjsade fönstren på lillstugan på Jan Karlsgården och snart doftar det lovande av kaffe. Hur bråttom man än har hinner man alltid med en kopp.

”Det hör till att resa en vacker midsommarstång. Det är viktigt att traditionen hålls vid liv och hittills har vi inte haft några problem att få tillräckligt många att ställa upp”, säger damerna.

Började tävla

De första uppgifterna om midsommarstånger på Åland är från 1700-talet. På andra håll i Norden har man majstånger som pryds med blommor och annat grönt. Att de åländska midsommarstångerna är mer pråliga och ser ut som de gör hänger enligt forskaren **Nils Storå** troligen ihop med segelsjöfarten som varit så viktig på Åland. Midsommarstångerna med sina rår ser helt enkelt ut som fartygsmaster på land och med tiden började byarna tävla med varandra ●●●

1. Gun Andersson placerar stommen i en hink för att få en bekvämare arbetsställning. 2. Papperet viks dubbelt och klipps upp på ett speciellt sätt för att få till den rätta stilen. 3. De åländska midsommarstängerna går i olika färger. Den här har kronor i Ålands, Finlands och Sveriges färger.

om vilken som hade den högsta och vackraste stängen.

Det i sin tur ledde till den dekora-tionsiver som vi ser i dag. Många har funderat på vad de olika symbolerna betyder. Har de något med fruktbar-het att göra? Står fåktargubben för flit och arbetsamhet och solen för livskraft? Ja svarar en del, nej säger andra som tror att symbolerna mest kommit till av lekfullhet och en lust att pryda sin stäng enligt principen ”man tager vad man haver”.

Har gått illa

Resningen av stängen är inte helt riskfri. Det har hänt olyckor med

dödlig utgång när stängen rasat i backen och numera har männen, som reser stängen vid Jan Karls-gården, hjälm.

De mest ålderdomliga stängerna, till exempel den i Storby på västra Åland, har fortfarande en rotnöl som grävs ner i en grop och de är överlägset svårast att resa. De flesta andra har en flaggstångsfot.

Förutom kronorna skall stängen ha band av löv och de knyts några timmar före resningen. I många byar bjuder man in besökare att delta i det arbetet.

”Det är fint att se stängen resas mot skyn, att höra talen och att

äta Ålandspannkaka efteråt, säger damerna i Sund.”

För många hör det också till att köra runt Åland för att jämföra de olika stängerna. Ingen är den andra helt lik, exempelvis kronorna är bundna på olika sätt och i olika färger.

Förändrad tradition

”Midsommarstängen mot aftonröd sky reses av villiga händer”, heter det i Ålänningens sång som alltid sjungs när stängen rests.

Men faktum är att många stänger i dag reses mitt på dagen och det är inget konstigt med det, säger etnolo-

gen **Chatarina Lönnroth-Sundman** som skrivit en bok om midsommarfirandet. Alla traditioner förändras under årens lopp. Ingenting är statiskt fastän vi gärna vill tro det.

”Det är intressant att studera orsakerna till förändringarna. I våra dagar spelar mat och dryck en mycket större roll än det gjorde tidigare och det återspeglas även på midsommarfirandet. Många började välja bort stångresningen på kvällen för att i stället sitta med goda vänner och äta en rejäl midsommarmiddag. Därför har många byar flyttat stångresningen till dagtid för att folk skall hinna med både och”, säger hon. •

Det är kvinnogöra på Åland att binda kronorna till midsommarsstången. Damerna i Västra Sunds marthaförening samlas för att binda kronorna till stången vid Jan Karlsgården. Maria Mattsson virar gult och rött papper kring stålstommen till en stor krona. I bakgrunden klipper Annika Kortman upp papperet som används.

Ibland går det på en halv timme att resa en lång och tung midsommarsstång, ibland kan det ta ännu längre.

Inga Lindholm är en av de flitiga marthorna som för traditionen vidare.

Ovanligt gott tunnbröd till midsommar

Allt polarbröd är mjölkfritt och bakat utan konserveringsmedel.

TEXT MARITA SUONTAUSTA
FOTO MINNA KURJENLUOMA

Fräsch syrlighet

Ättikan, som ursprungligen uppstod av misstag, är en mångsidig produkt.

Den första ättikan uppstod av misstag när vinet i ett öppet kärl blev surt. När man omsider insåg att den syrliga produkten var användbar började man tillverka ättika.

Ättika uppstår när alkoholen i vin eller sprit oxideras till ättiksyra. I dag tillverkas ättika och vinäger under kontrollerade förhållanden genom att oxidera alkoholen med lämpliga bakterier.

Dagens syrliga, beska och söta ättik- och vinägersorter lämpar sig utmärkt för bland annat konservering, marinering och smaksättning. Spritättika är dessutom ett effektivt och miljövänligt rengöringsmedel.

Balsamättika, som ofta felaktigt kallas balsamvinäger, tillverkas inte av vin utan av druvmust. Före jäsningsen koncentreras musten genom upphettning till 80 °C på ekfat eller i metallkärl. Den unika produkten tillverkas i Modena och Reggio Emilia i norra Italien.

Ättika och vinäger förvaras svalt eller i rumstemperatur skyddade mot direkt solljus.

Produkternas ättiksyrehalt på 3–5 procent gör att de håller flera år också i bruten förpackning. •

I DRESSING

RAINBOWS FRANSKA ÄPPELVINÄGER
I äppelvinägern, som tillverkas av äppelvin, kombineras äpplets aromer med ättikans fräscha syrlighet.

Äppelvinägern lämpar sig utmärkt som ingrediens i dressing och som aromgivare i bland annat frukt- och bärkonserver. Produktens sötsura smak lämpar sig även för olika maträtter.

Syrhalt 5 procent. Tillverkningsland: Frankrike.

TILL OST

FILOS MÖRKA BALSAMICOSÅS
Den sötsura balsamicosåsen, som tillverkats av balsamättika, lämpar sig utmärkt som aromgivare till sallad, ost och frukt.

Den relativt trögflytande såsen lämpar sig också för dekoration av olika maträtter.

Ursprungsland: Grekland.

TILL SALLAD

**BERTOLLIS BALSAMÄTTIKA
ACETO BALSAMICO DI MODENA I.G.P.**
Balsamättikan, som tillverkas av koncentrerad druvmust, får mogna flera månader på ekfat vilket ger produkten dess sötsura smak.

Balsamättikan lämpar sig utmärkt som dressing med eller utan olivolja, som aromgivare till frukt och bär och som krydda i fisk- och köttretter.

Syrhalt 6 procent. Ursprungsland: Italien.

AROMGIVARE TILL VEGETARISKA RÄTTER

**VIT BALSAMÄTTIKA
FATTORIE GIACOBAZZIN
CARLO MAGNO**

Den fruktiga och aromrika balsamättikan, som tillverkas i Modena i norra Italien, lämpar sig utmärkt som dressing och som aromgivare till vegetariska rätter samt fisk- och köttretter.

Syrhalt 5,5 procent. Ursprungsland: Italien.

FÖR KONSERVERING

RAJAMÄKI SPRITÄTTIKA

Spritättikan, som tillverkas av inhemskt korn, är mycket syrlig och bör därför användas försiktigt eller utspädd med vatten.

Spritättikan lämpar sig utmärkt för konservering av gurka och andra grönsaker. Produkten lämpar sig även som aromgivare till bland annat dillkött, asiatiska wokrätter och såser.

Syrhalt 10 procent. Tillverkningsland: Finland.

TILL SMÖRSÅS

RAJAMÄKI VITVINSVINÄGER

Den milda vinägern med frisk smak tillverkas av italienskt vitt vin. Produkten lämpar sig utmärkt som aromgivare i hollandaise- och bearnaisesås och andra smörsåser.

Vinägern kan smaksättas med örter och/eller vitlök och användas som dressing.

Syrhalt 6 procent. Tillverkningsland: Finland.

I VINÄGRETT

RAJAMÄKI RÖDVINSVINÄGER

Rödvinvinägern, som tillverkas av italienskt rödvin, lämpar sig utmärkt som ingrediens i traditionell vinäggrett.

Produkten lämpar sig också för annan dressing och i marinader till sill, strömming och rött kött.

Syrhalt 6 procent. Tillverkningsland: Finland

VARSAĞOD!

SAMMANSTÄLLNING
SANNA AUTIO
sanna.autio@sok.fi
SOK, PB 1, 00088 S-gruppen

Sommarens nya glassfläktar

FAZER PANTTERI, som kompletterar urvalet av stora glasstrutar, innehåller vanilj- och salmiakglass samt salmiaksås med frisk mentolsmak. Glassen är överdragen med lakritskross.

STRUTEN PINGVIINI TIIKERI innehåller laktosfri vanilj- och apelsinglass samt fruktig apelsinsås.

STRUTEN PINGVIINI TOFFEE-SYDÄN med fräsiga våffla innehåller en ordentlig portion vaniljgräddglass och ett läckert toffeehjärta.

STRUTEN PANDA HURMAAVA TUMMA, som är skapad för vänner av mörk choklad, innehåller chokladgräddglass, chokladsås och chokladbitar. Glassen är överdragen med choklad- och hasselnötskross.

STRUTEN JÄTTIS SOUR innehåller fräsch citronglass och ett syrligt rött hjärta. Glassen är överdragen med piggt gul citron-glasyr.

STRUTEN INGMAN MINT innehåller fräsch mintgräddglass och läcker chokladsås.

**ROCKY ROAD I GLASS-
FAMILJEN INGMAN CREAMY**
är en laktosfattig gräddglass
med smak av fudge och choklad.
Glassen innehåller salt toffeesås,
karamelliserade pekannötter och
marshmallows. Säljs i förpack-
ningar om 850 ml.

PINGVIINI SALMIAKKI är en
laktosfri vaniljglass med lagom
stark salmiaksås. Säljs i förpack-
ningar om en liter.

AINO VALLOITTAVA VADELMA
är en fyllig vanilj- och hallon-
gräddglass med läcker hallon-
och blåbärrsås. Säljs i förpack-
ningar om 900 ml.

TOFULINE CHOKLAD är en
mjölkfri, vegetabilisk glass som
lämpar sig utmärkt för veganer
och celiaker. Säljs i förpack-
ningar om 750 ml.

WINNER TACO är en krispig
våffla med mjuk vaniljglass och
gomsmekande kolasås. Våfflan
är överdragen med mjölkchoklad
och jordnötter.

MAGNUM firar sitt 25-årsjubileum
med en silverglasspinne bestående
av Marc de Chagnagneglass och
Marc de Chagnagnesås. Glassen,
som är överdragen med mjölkchoklad
med festlig silveryta, lämpar sig
särskilt väl för vuxen smak. Glasspin-
nen innehåller 0,5 % alkohol.

MAGNUM YOGHURT FRESH är en
yoghurtglasspinne med hallonsås.
Glassen är överdragen med mjölkchoklad.

**PINGVIINI BANAANI RÄPYLÄ OCH
PINGVIINI TOFFEE RÄPYLÄ** är
ankfotsformade vaniljglasspin-
nar med banan- respektive toffee-
glasyr.

**BEN & JERRY'S GREEK STYLE
FROZEN YOGURT VANILLA HONEY
CARAMEL**, som är en yoghurtglass
av grekisk typ, innehåller flytande
honung och mjuka karameller.
Glassen tillverkas av rättvisemärkta
råvaror, vilket gagnar primärprodu-
centerna och deras livsmiljö.

AINO LUMOAVA LAKRITSI är en
fyllig gräddglass med naturliga
smak- och färgämnen. Säljs i båg-
are om 1,75 dl.

KINGIS MJÖLKCHOKLAD, som
är en chokladgräddglass med
chokladhjärta och chokladöverdrag,
säljs som glasspinnar och i förpack-
ningar om 0,5 liter.

INGMANS MULTIFÖRPACKNING DUO
innehåller 8 strutar med choklad- res-
pektive jordgubbsglass. Chokladstrutarna
är laktosfattiga.

SOLERO EXOTIC, som är ännu safti-
gare och lättare än förr, är en glasspinne
bestående av fruktsorbet och vaniljglass.
Glasspinnen innehåller fräsch fruktsås.

CLASSIC VITCHOKLAD-SALMIAK är en
vaniljglasspinne med lakritssås. Glass-
pinnen, som är överdragen med vit chok-
lad och salmiakkross, är både söt och salt.

Heja vårt lag!

Fotbolls-VM engagerar
också bänkidrottarna.
Varför inte klä sig i
favoritlagets färger?

**WORLD CUP -T-SHIRTEN FÖR
HERRAR** lämpar sig för både
Brasilien- och Spaniensupportrar.
Finns även i Italiens färger.
Storlekar S-XXL. 16,95 €. Umbro.

**MINI BRAZUCA-
TEKNIKBOLLEN** är en
miniatyrkopia av den
boll som användas vid
årets fotbolls-VM i Brasi-
lien. Butylventilen håller
luften i bollen. Storlek 1.
12,95 €. Adidas.

**BRAZUCA GLIDER-
FOTBOLLEN** är en
utmärkt träningsfot-
boll för juniorer. De
starka sömmarna gör
bollen mycket hållbar.
Storlekar 3-5. 16,95 €. Adidas.

ACE-FOTBOLLEN
lämpar sig
utmärkt för
juniorer och
amatörer.
Storlekar 3-5.
10,95 €. Mitre.

**TENSION PRO 2-
BENSKYDDEN**
lämpar sig för
juniorer och
amatörer.
Storlekar XS-L.
14,95 €. Mitre.

**AIRCELL CARBON
SLIP-BENSKYDDEN**
skyddar vristerna
och benen. De lätta
skydden andas.
Storlekar XS-L. 9,95 €. Mitre.

DRYCKESFLASKAN
lämpar sig utmärkt
för motionärer och
idrottare. Plast-
flaskan tål maskin-
disk. Volym 0,5 l.
6,95 €. Adidas.

TEXT KATRI RIIHIVAARA
FOTO THINKSTOCK

LokalTapiola ger skydd och Bonus

Från och med början av juni omfattas LokalTapiolas försäkringar av S-gruppens Bonussystem. Det är mycket lätt att registrera sig via webben.

Från och med början av juni är LokalTapiola S-gruppens samarbetspartner inom försäkringssegmentet. Samarbetsavtalet, som träffades förra hösten, innebär att en stor del av LokalTapiolas försäkringar för privatpersoner framöver omfattas av S-gruppens Bonussystem.

"S-gruppens samarbetspartner erbjuder ägarkunderna tjänster och förmåner inom sådana segment där S-gruppen inte har egen verksamhet. Flera undersökningar har visat att S-gruppens ägarkunder önskar samarbete inom försäkringssegmentet", säger utvecklingschef **Mika Hovi** från SOK:s kundenheter.

Avtalet med LokalTapiola medför

att samarbetet med S-gruppens tidigare partner If upphör. Samarbetet inom försäkringssegmentet utgör en del av S-gruppens strategiska samverkan med LokalTapiola. I början av maj fusionerades S-Banken och LokalTapiola Bank.

"Både LokalTapiola och S-gruppen är kundägda företag med stark lokal närvaro. Partnerskapet innebär att vi kan erbjuda våra ägarkunder ännu bättre lokala och riksomfattande tjänster och förmåner än hittills", säger enhetsdirektör **Satu Norhomaa** från LokalTapiola.

Registrera dig för Bonus

LokalTapiolas försäkringspremier ger Bonus från och med början av

juni förutsatt att försäkringstagaren har registrerat sig. Registreringen inleds måndagen den 2 juni.

"Det är mycket lätt att registrera sig på adressen lahitapiola.fi/bonus. Identifieringen sker med hjälp av bankkoder", säger Satu Norhomaa.

Den som inte vill eller kan använda webben kan registrera sig hos LokalTapiolas kundtjänst eller på något av LokalTapiolas betjäningställen. De ägarkunder som inte anlitar LokalTapiola kan, om de så önskar, lämna en kontaktbegäran på adressen lahitapiola.fi/bonus, där man också hittar information om LokalTapiolas Bonusgrundande försäkringar. •

Ägarkundernas S-Förmåner s. 36–44 | Nyheter s. 44

TEATER

S-
Förmån
2 €

Jari Silventoinen och Paavo Honkimäki

Roadmusikal i Jyväskylä

- Med S-Förmånskortet biljetter till musikalen *Synnyimme lähtemään* (ung. Född till att resa) på Kankaan Tehdasteatteri i Jyväskylä to och lö 27.6–10.8 för 24/22/18/11 e (norm. 26/24/20/13 e). Ej Bonus.

Teatteri Eurooppa Neljä underhåller med amerikansk rock i en vild musikal.

Kankaan Tehdasteatteri,
Kympinkatu 3, Jyväskylä.
Biljetter: TE4, 040 300 0800, myynti@te4.fi
Mer info: www.te4.fi

S-
Förmån
1–3 €

Svängig komediklassiker i Raseborg

- Med S-Förmånskortet biljetter till musikalen *En Midsommarnattsdröm* på Raseborgs Sommarsteater 22.6–23.7 för 22 e (norm. 25 e), pensionärer/studerande 18 e (norm. 20 e), barn under 16 år 14 e (norm. 15 e). Ej Bonus.

Den svenskspråkiga musikalen *En Midsommarnattsdröm* på Raseborg bjuder på bland annat medryckande schlagermusik.

Raseborgs Sommarsteater, Raseborgs slottsväg 100, Snappertuna/Raseborg.
Biljetter: 019 2415035,
biljetter@raseborg.org
Mer info: www.raseborg.org

På Teatteri Provinssis repertoar

S-
Förmån
2 €

- Med S-Förmånskortet biljetter till pjäsen *Yötön yö* (ung. Nattlös natt) på Rikalanmäki sommarsteater i Halikko i Salo sö 6.7 kl. 15 och må–fr 7–11.7 kl. 19 för 22 e (norm. 24 e). Ej Bonus.

Komedin *Yötön yö* handlar om några syskon som firar midsommar på sitt ärvda sommarställe.

- Med S-Förmånskortet biljetter till pjäsen *Sekaisin Suhteessa* (ung. Snårigt förhållande) på Rikalanmäki sommarsteater i Halikko i Salo sö 27.7 kl. 15 och ti–to 29–31.7 kl. 19 för 22 e (norm. 24 e). Ej Bonus.

Komedin handlar om ett par som firar en ledig lördag tillsammans.

- Med S-Förmånskortet biljetter till pjäsen *Kulkurin valssi* (ung. Vagabondvalsen) på Mathildedals sommarsteater i Salo 4.7–14.8 för 20 e (norm. 22 e), pensionärer 18 e (20 e). Ej Bonus.

Rikalanmäki sommarsteater,
Rikalantie 74, Halikko, Salo.
Mathildedals sommarsteater,
Ruukinrannantie 6, Mathildedal.

Biljetter och mer info: Teatteri Provinssi
0440 520 260 ti–fr kl. 11–15,
myynti@teatteriprovinssi.fi,
www.teatteriprovinssi.fi

S-
Förmån
3 €

Hella Wuolijokis känsloladdade klassiker

- Med S-Förmånskortet biljetter till pjäsen *Niskavuoren leipä* (ung. Niskavuoris bröd) på Sampomäki sommarsteater i Sammatti 14.6–4.7 för 15 e (norm. 18 e). Ej Bonus.

Sampomäki sommarsteater,
Torpantie 20, Sammatti.
Biljetter: www.vaahterateatteri.net,
Prisma i Lojo från början av juni.
Mer info: www.vaahterateatteri.net

Svartå Slotts sommarsteater bjuder på fars

S-
Förmån
3 €

- Med S-Förmånskortet biljetter till pjäsen *Täydellinen tätini* (ung. Min perfekta tant) på Svartå Slotts sommarsteater 24.6–20.7 för 29 e (norm. 32 e). Max. 2 biljetter/ S-Förmånskort. Ej Bonus.

Statistikern Leo har en litterär hobby som leder honom till en mardrömslik kalabalik som inte förbättras av en amper dotter och heltokig far. Räddar den gåtfulla tanten mannen från ett nästan hopplöst nät av lögnar eller ser den vackra Hanna den verkliga Leo bakom masken?

Svartå Slotts sommarsteater,
Hällsnäsvägen 89, Svartå.
Biljetter och mer info: www.culturehouse.fi,
jarna.jalava-keskinen@culturehouse.fi,
050 3091 621, förköp av biljetter till förest.
to 3.7 och sö 13.7 på Prisma i Halikko och Lojo.

Skratt på Brukskvarens sommarsteater

S-
Förmån
2–4 €

- Med S-Förmånskortet senast 13.6 förköpta biljetter (webben) till *Brukskvarens sommarsteater* för 18 e (norm. 22 e). Biljetter som köps senare kostar 19 e (norm. 22 e). Biljetter vid entrén 20 e (norm. 22 e). Ej Bonus.

På Kymijokiscenen spelas nu den tredje och sista delen av Maiju Lassilas trilogi *Kilpakosijat* (ung. Konkurrerande friare).

Brukskvarens sommarsteater,
Bruksvägen 15, Strömfors.
Biljetter: www.nettilippu.fi
Mer info: www.stromforsinruukki.fi,
050 301 2563,
kesateatteri@stromforsinruukki.fi

Den finska hästen på Vuohensaari teater

- Med S-Förmånskortet biljetter till pjäsen *Suomen hevonen* (ung. Den finska hästen) på Vuohensaari sommarsteater i Salo 27.6–2.8 för 18 e (norm. 20 e). Ej Bonus.

Vuohensaari sommarsteater, Salo.
Biljetter och mer info:
toimisto@salonteatteri.com,
www.salonteatteri.com

S-
Förmån
2 €

MUSIK

S-
Förmån
2 €

Mid Sommardans vid Äminne Folkpark

- Med S-Förmånskortet biljetter till midsommardans med Jonzons och Jaana Hiltunen & Seriff 21.6 kl. 21-02 för 13 e (norm. 15 e). Ej Bonus.

Svängom i glad midsommardans eller bara lyssna till tonerna av sommarljuv musik i Äminne Folkpark.

Äminne Folkpark
Paviljongvägen 21, Malax.
Biljetter och mer info:
www.aminnefolkpark.fi

Folkmusik i Kaustby

- Med S-Förmånskortet senast 30.6 köpta dagsbiljetter till Folk Music Festival i Kaustby 7-13.7 för 12-27 e (norm. 20-35 e). Ej Bonus.

Årets folkmusikfestival präglas av berättelser, polka och evenemanget *Showcase* som presenterar nya förmågor inom genren.

Folk Music Festival, Kaustby.
Biljetter: lipputoimisto.fi
Mer info: www.kaustinen.net

S-
Förmån
8 €

Bleckblåsarveckan i Lieksa

- Med S-Förmånskortet biljetter till följande evenemang under Bleckblåsarveckan i Lieksa:

- *Septettdans* 8 e (norm. 10 e) sö 27.7 kl. 15 i Aseman makasiini.
- *German Brass* 18 e (norm. 20 e) sö 27.7 kl. 17 i Lieksa kyrka.
- Barnkonserten *Power Brass Girls* 3 e (norm. 5 e) lö 2.8 kl. 15 i Aseman makasiini.

Ej Bonus.

Aseman makasiini (järnvägsstationen), Lieksa.
Lieksa kyrka, Kirkkokatu 1, Lieksa.
Biljetter: Bleckblåsarveckans byrå, Pielisent. 22 och vid entrén 1 timme före evenemanget.
Mer info: 045 132 4000,
www.lieksabrass.com

S-
Förmån
2 €

Katinka Korkeala

S-
Förmån
3 €

Konsserter under Kimitoöns Musikfestspel

- Med S-Förmånskortet biljetter till konserten *Kammarmusik och virtuoser i Salo konstmuseum Veturitalli* to 10.7 kl. 19 för 22 e (norm. 25 e). Ej Bonus.
- Med S-Förmånskortet biljetter till konserten *Grande Finale i Kimito kyrka* sö 13.7 kl. 16 för 22 e (norm. 25 e). Ej Bonus.

Salo konstmuseum Veturitalli,
Mariankatu 14, Salo.

Kimito kyrka,
Finnuddsvägen 13, Kimito.

Biljetter och mer info: 0400 203 871,
www.kimitomusicfestival.fi

S-
Förmån
4 €

Åter dags för Mustakari in Memories

- Med S-Förmånskortet förköpta biljetter till festivalen *Mustakari in Memories* 27-29.6 för 35 e (norm. 39 e). Ej Bonus.

I årets upplaga av festivalen, som arrangeras för 15:e gången i ordningen, uppträder bland annat Maarit och Sami Hurmerinta, Irina och Tommi Läntinen.

Festivalen *Mustakari in Memories*,
Mustakari, Karleby.
Biljetter: Amarillo Karleby, Original Sokos Hotel Vaakuna Vasa, KPO:s Prismor, S-marketar, Sale-affärer och ABC-trafikbutiker samt lipputoimisto.fi.
Mer info: www.hotelkaarle.fi

S-
Förmån
5 €

I Sibelius fotspår i Kolis landskap

- Med S-Förmånskortet biljetter till supékonserten *I Sibelius fotspår i Kolis nationallandskap på Break Sokos Hotel Kolis Grill it!-restaurang* må 16.6, ti 24.6 och må 18.8 kl. 20 för 10 e (norm. 15 e). Ej Bonus.

Den stämningsfulla konserten bjuder på tonpärlor av Jean Sibelius, Oskar Merikanto och Heino Kaski framförda av bland annat cellisten Jussi Makkonen. Vid konserterna i juni uppträder pianisten Ruusamari Teppo, som är släkt med Jean Sibelius.

Break Sokos Hotel Koli,
Ylä-Kolintie 39, Koli.
Biljetter: Break Sokos Hotel Kolis försäljningstjänst, 020 1234 662 och vid entrén.
Mer info: 020 123 4662,
sales.koli@sokoshotels.fi, www.pielinensoi.fi

Bordsbeställning (supé):
www.grillit.fi, 010 762 3635.

S-
Förmån
5 €

Baltic Jazz

- Med S-Förmånskortet biljetter till handelslaget SSO:s *Baltic Jazz-konsert i Verkstaden i Dalsbruk* fr 4.7 kl. 21-1.30 för 30 e (norm. 35 e). Ej Bonus.

På programmet: *Echoes Of Swing*, *Ladies & Gents*, *Frank Roberscheuten Hiptett* feat. Shaunette Hildabrand och *Jam Session hosted by Baltic Jazz Trio*.

- Med S-Förmånskortet konsertpaket inklusive transport från och till Salo för 40 e (norm. 45 e). Ej Bonus.

Bussen från Salo avgår kl. 18 framför Sokos Hotel Rikala. Retur efter konserten.

Baltic Jazz, Masugnsvägen 5, Dalsbruk.
Biljetter: S-markat Plaza i Salo och Prisma i Halikko.
Mer info: www.balticjazz.com

MUSIK

Tangomagi och 30-års-jubileum i Seinäjoki

- Med S-Förmånskortet biljetter till följande konserter och evenemang under Tangomarknaden. Max. 2 biljetter/S-Förmånskort. Ej Bonus

- Tangokung-finalen på Seinäjoki Areena to 10.7 kl. 21 för 35/32 e (norm. 40/37 e). Begränsat antal platser.
- Jubileumskonserter Tangomarknaden 30 år på Seinäjoki Areena fr 11.7 kl. 19 för 40/37 e (norm. 45/42 e). Begränsat antal platser.
- Tangodrottning-finalen på Seinäjoki Areena lö 12.7 kl. 21 för 35/32 e (norm. 40/37 e). Begränsat antal platser.
- Tangogatan to 10.7, heldagsbiljett 21 e (norm. 26 e), kvällsbiljett 18 e (norm. 23 e).
- Tangogatan fr 11.7, heldagsbiljett 33 e (norm. 35 e), kvällsbiljett 28 e (norm. 30 e).
- Tangogatan lö 12.7, heldagsbiljett 33 e (norm. 35 e), kvällsbiljett 28 e (norm. 30 e).
- Torsdagspass 10.7 för 30 e (norm. 35 e).
- Fredagspass 11.7 för 35 e (norm. 40 e).
- Lördagspass 12.7 för 45 e (norm. 50 e).
- Veckopass on-sö 9-13.7 för 95 e (norm. 100 e).

Tangomarknadens 30-årsjubileum firas 9-13.7 med hög stämning, värme, dans och tangomagi.

SEINÄJOKI/TANGOMARKNAD, PHOTOUNI

Tangomarknaden i Seinäjoki, Seinäjoki. Biljetter: Tangobyran, 06 420 1111 eller Piletti, www.piletti.fi, 0600 133 77 (1,71 e/min+Ina). Mer info: www.tangomarkkinat.fi, info@tangomarkkinat.fi

S-
Förmån
2/5 €

Elina Vähälä

S-
Förmån
10 %

Kammarmusik av toppklass i Nådendal

- Med S-Förmånskortet 10 % förmån på förköpta biljetter till Musikfestspelen i Nådendal 3-14.6 (norm. 18-59 e). 2 biljetter/konsert. Gäller inte supékonserterna. Ej Bonus.

Musikfestspelen i Nådendal firar 35-årsjubileum! Jubileumsåret till ära bjuds konsertpubliken på flera namnkunniga artister från både Finland och utlandet. I år ordnas dessutom evenemanget *Barnens musikfestspel* i samarbete med *Rädda Barnen rf* i Nådendal.

Musikfestspelen i Nådendal, Nådendal. Biljetter: Lippupiste, 0600 900 900 (1,98 e/min+Ina), www.lippu.fi, Nådendals Turistservice må-fr kl. 9-16.30, 02 435 9800. Mer info: www.naantalinmusiikkijuhlat.fi

S-
Förmån
2 €

Kihaus Folk i Rääkkylä

- Med S-Förmånskortet endagsbiljett till folkmusikfestivalen Kihaus Folk fr 4.7 eller lö 5.7 för 25 e (norm. 27 e), tvådagarsbiljett fr-lö 4-5.7 för 45 e (norm. 47 e), halvdagsbiljett lö 5.7 kl. 12-18 för 18 e (norm. 20 e) och tvådagarsbiljett fr-lö 4-5.7 för barn 7-17 år för 10 e (norm. 12 e). Ej Bonus.

Kihaus Folk, Rääkkylä. Biljetter: www.kihaus.fi, www.lipputoimisto.fi, expeditiionsavgift beroende på leveranssättet 0-3 e. Mer info: www.kihaus.fi

Daniel Harding

MATTIAS AHLIN/SVERIGES RADIO

S-
Förmån
10 %

Åbo musikfestspel i augusti

- Med S-Förmånskortet 10 % förmån på konsertbiljetterna till Åbo musikfestspel (norm. 11,50-83,50 e) fram till 31.7. Förmånen gäller inte konserten 11.7. Ej Bonus.

Årets program omfattar över 30 konserter.

Åbo musikfestspel, Åbo. Biljetter: www.lippupalvelu.fi Mer info: www.tmj.fi, 02 262 0812.

S-
Förmån
5/20 €

Down By The Laituri vid Aura å

- Med S-Förmånskortet senast 15.6 köpta dagsbiljetter till festivalen Down By The Laituri för 32 e (norm. 37 e), Guest-pass (fyra dagar) för 79 e (norm. 99 e) och VIP-biljetter inkl. VIP-pass och skärgårdsbuffé på restaurang Samppalinna från 60 e (norm. 65 e). Ej Bonus.

Finlands äldsta stadsfestival, som går av stapeln 22-27.7, bjuder publiken på musik, komik och andra underhållande begivenheter.

DBTL, Åbo. Biljetter: www.lippupalvelu.fi Mer info: www.dbtl.fi

MUSIK

S-
Förmån
10 €

Världens tuffaste landsbygdsmiljöfestival i Lokalax

- Med S-Förmånskortet senast 30.6 köpta biljetter (fr-lö) till festivalen Karjurock 2014 i Lokalax i Nystad 18-20.7 för 55 e (norm. 65 e). **Ej Bonus.**

Den åttonde upplagan av festivalen, som ordnas i vacker landsbygdsmiljö, bjuder på många kända artister, bland annat rockgruppen *Helloween*, *Stratovarius*, Paula Koivuniemi, Yö, Elastinen, Anna Abreu och JVG.

Karjurock 2014,
Nopperlantie 1, Lokalax, Nystad.
Biljetter: www.lippupalvelu.fi,
www.karjurock.fi/liput
Mer info: www.karjurock.fi

MÅNADENS FILM

STONE ISLANDS DAVID KOSKAS

S-
Förmån
15 %

Storfilmen Grace of Monaco

- Med S-Förmånskortet biljetter till Finnkinos Månadens film för 5,95-11,50 e (norm. 7-13,50 e) i biografernas biljettkassor 1-30.6. **Max. 4 biljetter/S-Förmånskort. Förmånen kan inte kombineras med andra kampanjer. Ej Bonus.**

Huvudrollen i storfilmen *Grace of Monaco*, som handlar om filmstjärnan och modeikonen Grace Kelly, spelas av Oscar®-vinnaren Nicole Kidman. Grace Kelly blir furstinna av Monaco när hon på 1950-talet flyttar från Hollywood till Monaco och gifter sig med furst Rainier III. Sex år senare börjar deras äktenskap knaka i fogarna och Grace tvingas välja mellan Hollywood och Monaco.

Mer info: www.finnkino.fi

S-
Förmån
5 €

GABRIELE ZUCCA

Kuopio Tanssii ja Soi

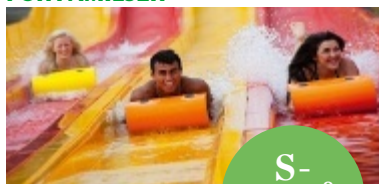
- Med S-Förmånskortet biljetter till Hofesh Shechter Companys föreställning i Kuopio Musikcentrum 17-18.6 kl. 19 för 45 e + betjäningssavgift från 1,50 e (norm. 50 e). **Max. 4 biljetter/S-Förmånskort. Ej Bonus.**

Den före detta trumslagaren Hofesh Shechter, som är född i Israel, är en av Englands mest uppskattade danskonst-

närer. I Shechters verk *Political Mother* kombineras dans med rockmusik. Gruppens framträdande ger en känsla av progressiv rock. Föreställningen räcker 70 minuter. Ingen paus.

Kuopio Musikcentrum,
Kuopionlahdenkatu 23, Kuopio.
Biljetter: Kuopio Musikcentrum, Sokos Kuopio och Lippupiste-affärerna i hela landet.
S-Förmånskortet bör uppvisas.
Mer info: 050 365 6274, 050 322 5220,
www.kuopiodancefestival.fi

FÖR FAMILJER

S-
Förmån
2 €

Fartfylld dag i JukuPark

- Med S-Förmånskortet biljetter till JukuPark i Åbo 7.6-10.8 för 19 e (norm. 21 e). **Ej Bonus.**

JukuPark, som är Finlands största vattenlekpark, bjuder på hisnande rutschbanor, stora bassänger med uppvärmt vatten, trivsamma solterrasser, snygga och moderna bastu- och duschutrymmen och mångsidig service. Årets nyheter är jättevattenbollar och *Power Paddlers*-minibåtar.

Vattenleksparken JukuPark Åbo,
Kurrastigen 1, Åbo.
Biljetter: vid entrén.
Mer info: www.jukupark.fi

Info om Sokoshotellens Jukupark-paket:
Sokos Hotels försäljningstjänst,
020 1234 600, må-fr kl. 8-20 och
Åbo Sokos Hotels försäljningstjänst,
02 337 3800.

S-
Förmån
3-5 €

Kingi på Borgbacken

- Med S-Förmånskortet Hupi-åkbänd hos Sokos och Prisma för 34 e fram till 19.10 (37-39 e på Borgbacken). **Ej Bonus.**

Borgbackens nya åkattraktion KINGI bjuder på 75 meters fritt fall. Finlands populäraste nöjespark har Nordens största urval av åkattraktioner, restauranger av hög kvalitet och intressant program för besökarna. Fritt inträde under hela säsongen.

Borgbacken,
Tivoligränden 1, Helsingfors
Åkbänd: Sokos och Prisma i hela landet
Mer info: www.linnanmaki.fi

FÖR FAMILJER

S-
Förmån
3,50 €

Cirkus Finlandia turnerar

- Med S-Förmånskortet biljetter till Cirkus Finlandias föreställningar för 12,50-28,50 € (norm. 16-32 €). Ej Bonus.

Cirkus Finlandia underhåller med sitt nya program runtom i landet. Föreställningen inkl. paus räcker ca 2 timmar.

Turnéorter i juni:

- Torneå, Aittafältet, sö 1.6 kl. 13 och 17
- Rovaniemi, Ounaspaviljongen, ti-sö 3-8.6, ti-to kl. 18, fr-sö kl. 17
- Kittilä, Gamla idrottsplan, må 9.6 kl. 18.30
- Sodankylä, Aleksanteri Kena-skolan, ti 10.6 kl. 18.30
- Ivalo, Lågstadieskolan, on 11.6 kl. 18.30
- Kemijärvi, Ahvensalmifältet, fr 13.6 kl. 18.30
- Kuusamo, Torangi-skolan, lö 14.6 kl. 17
- Ämmänsaari, Ishallsfältet, sö 15.6 kl. 17
- Sotkamo, Teneti-skolan, må 16.6 kl. 18.30
- Nurmes, Hannikainenfältet, ti 17.6 kl. 18.30
- Lieksa, Torget, on 18.6 kl. 18.30
- Ilomants, Pogosta-skolan, to 19.6 kl. 18.30
- Tohmajärvi, Nymanfältet, lö 21.6 kl. 17
- Outokumpu, Matovaarafältet, sö 22.6 kl. 17
- Joensuu, Laulurinne, må-to 23-26.6, må-ti kl. 19, on-to kl. 16 och 19
- Kides, Hutsifältet, fr 27.6 kl. 19
- Kerimäki, Cirkusfältet, lö 28.6 kl. 18
- Nyslott, Nojanmaafältet, sö 29.6 kl. 18
- Parikkala, Travbanan, må 30.6 kl. 19

Förändringar möjliga. Kontrollera på webben.

Biljetter: Cirkusens biljettkassa kl. 12-13 på föreställningsdagarna samt 2 timmar före föreställningen.

Förköp: www.lippupalvelu.fi (expeditionsavgift tillkommer).
Mer info: www.sirkusfinlandia.fi

S-
Förmån
10 %

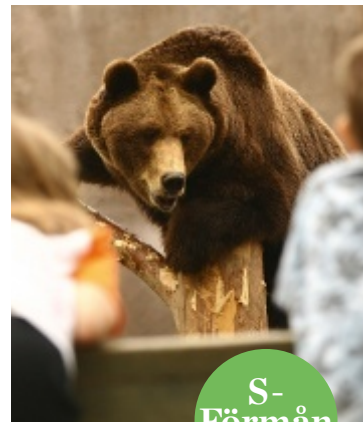
Sommarutflykt till Ranua djurpark

- Med S-Förmånskortet familjebiljett till Ranua Zoo fram till 31.12 för 43,20 € (norm. 48 €), vuxna 14,40 € (norm. 16 €), barn 11,70 € (norm. 13 €). Ej Bonus.

Ranua Zoo har Finlands enda isbjörnar och många söta djurungar. Björnarnas och järvarnas ungar visar sig bland annat vid utfodringen. Under S-Förmånsevenemanget söndag 15.6 bjuder djurparken på spännande program för barn.

Ranua Zoo, Rovaniementie 29, Ranua.
Djurparken är öppen varje dag: 1.6-31.8 kl. 9-19 och 1.9-31.5 kl. 10-16.
Biljetter: 016 355 1921, 016 355 1001, shop.ranuaazoo.com
Mer info: www.ranuaazoo.com

S-
Förmån
3 €

Besök den sköna naturen i Ähtäri Zoo

- Med S-Förmånskortet biljetter till Ähtäri Zoo lö-sö 7-8.6 för 7 € (norm. 10 €). Ej Bonus.

Ähtäri Zoo, som är Finlands första naturliga djurpark, har fungerat som kikkhål mot naturen och dess djur året runt i 40 års tid.

Under veckoslutet 7-8.6 berättar djurskötarna enligt tidtabellen om djurparken och dess djur.

Besökarna betjänas av kaféer vid entrén och sjön Kaakkolampi. Djurparken har grill- och rastplatser.

Ähtäri Zoo, Karhunkierros 150, Etseri.
Öppet: kl. 10-16, men besökarna kan dröja kvar i parken efter att biljettförsäljningen har stängt.
Mer info: www.ahtarizoo.fi, 06 539 3555.

S-
Förmån
5 €

Julgubbens fascinerande värld i Borgbackens Santa Claus World

- Med S-Förmånskortet familjebiljett (2 vuxna + 2 barn eller 1 vuxen + 3 barn) till Borgbackens Santa Claus World för 15 € (norm. 20 €). Ej Bonus.

I sommar öppnar Borgbacken dörren till Julgubbens fascinerande värld och den magiska stämningen i Korvatunturi. Besöket är en unik upplevelse för hela familjen.

Borgbacken, Santa Claus World, Tivoligränden 1, Helsingfors.
Biljetter: vid entrén och på adressen www.santaclausfinland.fi/santaclausworld
Mer info: www.santaclausfinland.fi

PÅ RESA

Öst möter
väst
i Setumaa

- Med S-Förmånskortet avgiftsfri saltrumsbehandling på hotell Dorpat i Tartu (norm. 5 e) och 15 % förmån på alla beställda spa-behandlingar i anslutning till Pohjolan Matkas rundresa Öst möter väst i Setumaa med avgång to 3.7 och 24.7. Bonus på resans hela pris.

I priset för rundresan *Öst möter väst i Setumaa* (4 dagar) från 484 e/pers. ingår båtresa Hfrs-Tallinn-Hfrs, busstransporter enligt reseprogrammet, inkvartering i dubbelrum inkl. bufféfrukost, finskspråkig guide (Tallinn-Tallinn), guidade rundturer/rundvandringar enligt programmet, entréavgifterna till besöksmålen samt två luncher, en middag och två kaffe-/teserveringar. Anslutningstransport till Helsingfors hamn från flera orter i Finland mot tilläggsavgift.

S-
Förmån
5 €

Bokningar och mer info:
www.pohjolanmatka.fi/kiertomatkat eller Pohjolan Matkas resebyråer, 0201 303 303 (samtalspriser från fast anslutning 8,35 cent/samtal+7,02 cent/min., mobiltelefon 8,35 cent/samtal+17,17 cent/min.). Expeditionsavgift 12 e/bokning, bokningar via internet utan expeditonsavgift. Rätten till förändringar förbehålls.

S-
Förmån
8-11 €Eckerö Lines
resor till
Birgittafestivalen

- Med S-Förmånskortet Eckerö Lines festivalpaket Enleveringen ur Seraljen to 14.8 från 139 e/pers. (norm. 147 e). Bonus på resans hela pris.

Enleveringen ur Seraljen är en komisk opera med musik av Mozart.

- Med S-Förmånskortet Eckerö Lines festivalpaket Maskeradbalen fr 15.8 från 139 e/pers. (norm. 150 e). Bonus på resans hela pris.

Operan *Maskeradbalen* med musik av Verdi framförs av Helikonoperan från Moskva.

- Med S-Förmånskortet Eckerö Lines festivalpaket Eri Klas Gala sö 17.8 fr. 129 e/pers. (norm. 139 e). Bonus på resans hela pris.

Under operakvällen bjuds publiken på bekanta arior komponerade av bland annat Bizet, Mozart och Gershwin.

I priset ingår båtresa t/r med m/s Finlandia (däckplats), inkvartering (en natt) i dubbelrum på Original Sokos Hotel Viru inkl. frukost, biljett till resp. föreställning samt busstransport t/r mellan hotellet och festivalområdet. Begränsat antal platser. Resorna kan bokas t.o.m. 30.6.

Birgittafestivalens föreställningar ges i Birgittaklostrets ruiner. Scenen och läktarna innanför murarna är täckta. Kom och upplev den magiska kombinationen av medeltida dunkel och modern musikteater.

Bokningar och mer info: www.eckeroline.fi, 0600 04 300 (1,75 e/samtal+lna/msa).

S-
Förmån
10 %En oförglömlig natt
på fyrön Tankar

- Med S-Förmånskortet 10 % förmån på kryssningsbiljetten som köpts senast en timme före avgång (norm. 8/18/40 e) samt för inkvarteringen (norm. 80-110 e/dygn) på fyrön Tankar under seglingssäsongen 2014 från Karleby Turism. Ej Bonus.

Fyrön Tankar ligger i södra Bottenviken i Karlebys yttre skärgård, ca 15 km nordväst om Karleby hamn. Ön har en fyr från år 1889, en gammal fiskeby, ett salfångstmuseum, en kyrka, en fågelstation och en lotsstation.

Fyrön Tankar.
Bokning: Karleby Turism Ab, må-fr kl. 8-16, 040 8065 075.
Mer info: www.visitkockkola.fi

S-
Förmån
11/13 €Åland välkomnar
sommargesökarna

- Med S-Förmånskortet Viking Lines hotellpaket på Hotell Savoy i Mariehamn 1-19.6 från 86 e/pers. i dubbelrum (norm. 97 e) och 20.6-10.8 från 102 e/pers. i dubbelrum (norm. 115 e). Bonus på resans hela pris.

I priset ingår resa Åbo-Mariehamn-Åbo och inkvartering i dubbelrum (standard) inkl. frukost. Övriga tjänster mot tilläggsavgift. Begränsat antal platser. Rätten till ändringar förbehålls. Även avgångar från Helsingfors och inkvartering på Hotell Adlon.

Bokningar och mer info:
www.vikingline.fi/s-kortti eller Viking Lines försäljningstjänst, 0600 41 577 (1,75 e/besvarat samtal+lna/msa), booking@vikingline.com. Produktkod FSHOTA.

PÅ RESA

S-
Förmån
15 %

Birgitta Festival i Tallinn

- Med S-Förmånskortet 15 % förmån på alla skönhetsbehandlingar på Original Sokos Hotel Viru i anslutning till Pohjolan Matkas Birgitta Festival-resa till Tallinn med avgång to 14.8. Bonus på resans hela pris.

I priset för resan *Birgitta Festival* (3 dagar) från 280 e/pers. ingår båtresa Hfrs-Tallinn-Hfrs, busstransporter enligt reseprogrammet, inkvartering i dubbelrum inkl. bufféfrukost, inträde till nattklubben Café Amigo (inte under specialevenemang), biljett till Giuseppe Verdis opera *Maskeradbalen* fr 15.8 kl. 19, guidad rundvandring i Tallinns gamla stad inkl. kaffeservering och guidad besök i Nikolauskirken i nkl. orgelkonsert. Anslutningstransport till Helsingfors hamn från flera orter i Finland mot tilläggsavgift.

Bokningar och mer info:
www.pohjolanmatka.fi/kiertomatkat eller Pohjolan Matkas resebyråer, 0201 303 303 (samtalspriser från fast anslutning 8,35 cent/samtal+7,02 cent/min., mobiltelefon 8,35 cent/samtal+17,17 cent/min.). Expeditionsavgift 12 e/bokning, bokningar via internet utan expeditionsavgift. Rätten till förändringar förbehålls.

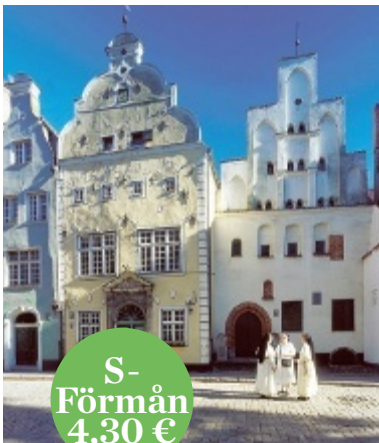
S-
Förmån
4,50 €

Sommarteaterpaket i S:t Michel

- Med S-Förmånskortet teaterpaket på Original Sokos Hotel Vaakuna i S:t Michel från 66,50 e/pers./dygn i dubbelrum (norm. 71 e).

I priset ingår inkvartering, frukost, bastu och biljett till S:t Michels sommartheaters pjäs *Aatamin puuvassa ja vähän Eevan-kin* (ung. I Adams kläder och lite i Evas).

Original Sokos Hotel Vaakuna S:t Michel, Porrassalmenkatu 9, S:t Michel.
Bokningar 015 20 201, vaakuna.mikkeli@sokoshotels.fi
Mer info: www.sokoshotels.fi, www.mikkeliinteatteeri.fi

S-
Förmån
4,30 €

Hotellresa till Riga

- Med S-Förmånskortet avgiftsfri drinkkupong (norm. 4,30 e) på Radisson Blu Hotel Latvija i anslutning till Pohjolan Matkas hotellresor till Riga to 3.7, 24.7 och 31.7. Bonus på resans hela pris.

I priset (3 nätter) från 274 e/pers. ingår båtresa Hfrs-Tallinn-Hfrs, buss-transporter enligt reseprogrammet, inkvartering i dubbelrum inkl. bufféfrukost samt guidad rundtur och rundvandring i Riga. Anslutningstransport till Helsingfors hamn från flera orter i Finland mot tilläggsavgift.

Bokningar och mer info:
www.pohjolanmatka.fi/kiertomatkat eller Pohjolan Matkas resebyråer, 0201 303 303 (samtalspriser från fast anslutning 8,35 cent/samtal+7,02 cent/min., mobiltelefon 8,35 cent/samtal+17,17 cent/min.). Expeditionsavgift 12 e/bokning, bokningar via internet utan expeditionsavgift. Rätten till förändringar förbehålls.

Bomba Karaoke Festival

- Med S-Förmånskortet inkvarteringspaket på Break Sokos Hotel Bomba i Nurmest 13-15.6 från 110 e/pers./2 dygn i dubbelrum (norm. 119 e).

I priset ingår inkvartering, frukost, tillgång till hotellets badavdelning och biljett till evenemanget *Bomba Karaoke Festival* som leds av Eini. Bomba bjuder på ett karaokefyllt veckoslut.

Break Sokos Hotel Bomba, Tuulentie 10, Nurmest.
Bokningar och mer info: 020 123 4908, myynti.bomba@sokoshotels.fi, bokningskod: Karaoke

S-
Förmån
9 €

S-
Förmån
9 €

Sommarbesök i Nyslott

- Med S-Förmånskortet dubbelrum på sommarhotell Totti i Nyslott 6.6-16.8 fr. 71 e/dygn (norm. 80 e).

I priset ingår inkvartering och frukost.

Sommarhotell Totti, Satamakatu 1, Nyslott.
Bokningar och mer info: 015 20 203, sales.suur-savo@sok.fi

S-
Förmån
1/5 €

Upplev huvudstaden med Helsinki Card

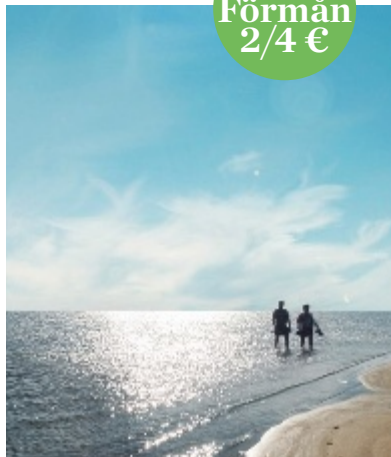
- Med S-Förmånskortet följande Helsinki Card-förmåner: 24 h-kort 34 e (norm. 39 e), 48 h-kort 46 e (norm. 51 e), 72 h-kort 56 e (norm. 61 e) och en euros förmån på barnkortet (7-16 år) (norm. 17-23 e). Förmånerna är hushållsspecifika. Ej Bonus.

Helsinki Card berättigar till obegränsat antal resor med Helsingfors kollektiva färdmedel, en avgiftsfri rundtur och inträde till stadens viktigaste sevärdheter och museer.

Kort: Helsinki Expert Shop Järnvägsstationen, Brunnsgratan 1, Helsingfors.
Mer info: www.helsinkiocard.fi

EVENEMANG

S-
Förman
2/4 €

Fritidsbostäder vid stränderna i idylliska Kalajoki

- Med S-Förman kortet biljetter till Fritidsbostadsmässan i Kalajoki t.o.m. 22.6 för 11 e (norm. 13 e), familjebiljett 22 e (norm. 26 e). Ej Bonus.

På Fritidsbostadsmässan, som ordnas 23.6-6.7 på de vackra sanddynerna i Kalajoki, presenteras både traditionellt och modernt fritidsboende. Mässan bjuder på 29 fritidsbostäder, Finlands största bastu- och terrassutställning, en rökningsavdelning, laxmete och publiktävlingar.

Fritidsbostadsmässan,
sanddynerna i Kalajoki, Kalajoki
Öppen: kl. 10-18.

Biljetter: lippukauppa.asuntomessut.fi
Mer info: loma-asuntomessut.fi

S-
Förman
5 €

Friidrott i Åbo

- Med S-Förman kortet biljetter till Paavo Nurmi Games på Paavo Nurmi-stadion i Åbo on 25.6 kl. 17 för 15/25/35 e (norm. 20/30/40 e), barn under 12 år gratis. Ej Bonus.

Den internationella friidrottstävlingen ingår i Europeiska Friidrottsförbundets serie EA Premium Permit Meeting och IAAF:s serie Hammer Throw Challenge.

Paavo Nurmi Games,
Paavo Nurmi-stadion, Åbo.

Biljetter: lippupalvelu.fi,
vid entrén tillkommer fem euro.
Mer info: www.paavonurmigames.fi

S-
Förman
3/5 €

Bostadsmässan i Jyväskylä

- Med S-Förman kortet biljetter till bostadsmässan i Jyväskylä t.o.m. 10.7 för 18 e (norm. 21 e), familjebiljett 37 e (norm. 42 e). Ej Bonus

Bostadsmässan, som ordnas 11.7-10.8, bjuder på 43 intressanta bostäder, en utställningshall med färsk information och en trädgårdsavdelning med olika modellträdgårdar.

I år uppmärksammas familjens yngsta med en särskild rutt för barn och föräldrar. Längs Äijäreitti "gubbrutten", som främst är avsedd för mässans manliga gäster, kan besökarna testa en rally-simulator, besöka en karlgrotta, prova olika verktyg, provköra en grävmaskin, delta i en trampbilstävling och provsmaka sommaröl.

Bostadsmässan i Jyväskylä,
Äijälänranta, Jyväskylä
Öppen: kl. 10-18.
Biljetter: lippukauppa.asuntomessut.fi
Mer info: asuntomessut.fi

S-
Förman
2/3 €

Bekantskap med Volter Kilpi i Gustavs

- Med S-Förman kortet teater- och konsertbiljetter under Litteraturveckan Volter Kilpi i Gustavs 16-20.7 för 15/18 e (norm. 17/21 e). Max. 2 biljetter/S-Förman kort. Ej Bonus.

Årets tema är *Palopuheet ja kipinöivät lauseet - painokkaat puheenvuorot, saarnat ja madonluvut sanataiteellisenä keinoina*. Litteraturveckans program omfattar publikföredrag, teaterföreläsningar, konserter och utflykter i Volter Kilpis fotspår till lands och till sjöss. Som konstnärlig ledare fungerar författaren, skådespelaren och regissören Juha Hurme.

Litteraturveckan Volter Kilpi i Gustavs.
Biljetter: www.vkkustavissa.fi, 044 952 1388.
Mer info: www.vkkustavissa.fi

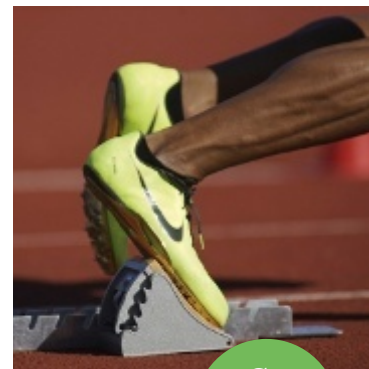
S-
Förman
2-7 €

Fart och rock i Seinäjoki

- Med S-Förman kortet banbiljett till Seinäjoen Vauhtiajot lö 26.7 för 18 e (norm. 20 e), sö 27.7 för 13 e (norm. 15 e) och lö-sö 26-27.7 för 25 e (norm. 27 e). Ej Bonus.
- Med S-Förman kortet endagsbiljett (to 24.7, fr 25.7 eller lö 26.7) till festivalen Race & Rock för 42 e (norm. 45 e), tvådagarsbiljett (to-fr 24-25.7 eller fr-lö 25-26.7) för 60 e (norm. 65 e) och tredagarsbiljett för 88 e (norm. 95 e). Ej Bonus.

Under sista veckoslutet i juli bjuder Seinäjoki, för tionde gången i ordningen, på rock och tävlingskörning.

Seinäjoen Vauhtiajot: rockevenemangen på Kirkkokatu och utanför Marttilaskolan, körningen i industriområdet Kapernaum
Biljetter: vid entrén.
Mer info: www.vauhtiajot.fi

S-
Förman
1/2 €

Kuortane nationella Elittävling

- Med S-Förman kortet biljetter till Kuortane nationella Elittävling sö 13.7 kl. 16 för 23 e (norm. 25 e) på huvudläktaren och för 14 e (norm. 15 e) på övriga läktare på Kuortane idrottsplan. Ej Bonus.

Finlands främsta idrottare och flera utländska atleter deltar i tävlingen.

Kuortane Elittävling,
Keskustie 84, Kuortane.
Biljetter: www.lipputoimisto.fi,
vid entrén från kl. 14.
Mer info: www.kuortaneeneliittikisat.fi

ÖVRIGA FÖRMÅNER

S-
Förmån
30 %

Solglasögon hos Silmäasema

- Med S-Förmånskortet 30 % förmån på märkessolglasögon i Silmäasemas affärer 1.6-31.8. Förmånen kan inte kombineras med andra erbjudanden. Bonus på inköp av glasögon och solglasögon.

Förmånen gäller normalprissatta solglasögon med eller utan slipning av märkena Ray-Ban, Tommy Hilfiger, Pierre Cardin, Oxydo och Blue Bay.

Mer info: www.silmaasema.fi

Nyheter

Caribia Areena blev RadioCity Areena

I och med samarbetsavtalet mellan Break Sokos Hotel Caribia och Radio City blev Caribia Areena RadioCity Areena.

"Älsikten är att ordna gemensamma evenemang. RadioCity Areena kommer att fungera som värd för bland annat konserter, idrottsevenemang, kongresser, stora fester och mässor", säger hotelldirektör **Lorentz Salo** från Caribia.

RadioCity Areena har 2 700 ståplatser och 1 900 sittplatser. Upp till 1 000 personer kan serveras supé i arenan, som besöks av drygt 20 000 personer per år.

S-gruppens ansvarsöversikt 2013 har publicerats

S-gruppens deponiavfall minskade med ca 25 procent från året innan. Gruppens affärer och restauranger sysselsatte ca 7 000 sommarvikarier.

Läs mer om detta och andra intressanta detaljer i S-gruppens färskas ansvarsöversikt i S-kanava.

Samarbetet med If upphör

Bonussamarbetet mellan If och S-gruppen upphör i slutet av maj. Ifs försäkringspremier ger Bonus fram till 31.5.2014. Förändringen inverkar inte på kundernas försäkringskydd, försäkringsvillkor eller If-Avtal.

Mer information: Ifs kundtjänst 010 191 919 (må-fr kl. 8-20, Ina/msa).

Ny framtoning hos S-gruppens presentkort

S-gruppens presentkort fick nya bildmotiv inför sommarens fester. Bilderna är valda med tanke på festerna och festobjekten.

Presentkortet, som kan köpas i kassan på de flesta av S-gruppens verksamhetsställen, gäller på ett par tusen inköpsställen runtom i landet. Kortet kan laddas med 10-250 euro.

S-
Förmån
10 %

Fritidslyx

- Med S-Förmånskortet sovposse i siden i Finlands Röda Kors butik för 35,10 e + leveranskostnad (norm. 39 e + leveranskostnad). Ej Bonus.

Den lätta sovposen i siden är behändig att ta med på resa. Sovposen kan även användas som innerlakan i en sovsäck. Siden är svalt i värme och varmt i kyla. Den hållbara handgjorda sovposen, som finns i olika färger, är lätt att tvätta och den torkar fort.

Beställningar: www.rodakorsbutiken.fi, för S-Förmånen ange förmåns-koden 4MVEV3N5 på beställningskupongen, per tfn 020 701 2211 eller i Finlands Röda Kors butik, Fabriksgatan 1 A, Helsingfors. Öppet må-fr kl. 10-16.

Vesas spalt

Sparande kräver skicklighet

Finländarna är ett sparsamt folk, vilket är bra. Vi strävar efter att inte använda alla våra pengar genast och vi lägger undan medel för senare behov. Eftersom vi flyttar fram vår konsumtion är det önskvärt att vi får lika mycket, eller gärna mer för de pengar vi sparar. Ekvationen går tyvärr inte alltid ihop i Finland.

Finländarna har sammanlagt omkring 80 miljarder euro liggande på lågräntekonton och konton som inte ger någon avkastning alls. Beloppet motsvarar nästan hälften av hushållens finansiella förmögenhet.

Räntan eller avkastningen på dessa medel är mindre än inflationen, vilket innebär att realräntan är negativ och att de sparade pengarna är mindre värda i morgon än i dag. Köpkraften minskar, vilket betyder att konsumenterna och hushållen blir fattigare.

De flesta sparar sina pengar på bankkonton. Finländarnas sparande borde vara mångsidigare. De medel som inte behövs för dagliga utgifter borde sparas så att pengarnas köpkraft och realvärde består.

Placering är en förnuftig sparform. Vi borde alla fundera på hur vi kan trygga våra besparingar så att inflationen inte naggar dem i kanterna. Målsättningen bör vara att öka besparingarnas värde och köpkraft.

Vesa Engdahl
chefsstrateg hos S-Banken-koncernen

Hälsningar från handelslaget
I denna spalt presenteras handelslagen inom S-gruppen.
Den här gången står Handelslaget PeeÄssä i turen.

Stöd och arbetstillfällen för ungdomar

Handelslaget PeeÄssä är verksamt i Norra Savolax samtliga 20 kommuner.

PeeÄssä har nästan 106 000 ägarkunder och ett par tusen anställda.

”Vi slår ett slag för landskapets ungdomar – nästan 60 procent av vår personal är under 35 år”, säger handelslaget PeeÄssäs verkställande direktör **Tapio Kankaanpää**.

Handelslaget sysselsätter årligen 160–165 personer indirekt för bland annat fastighetsskötsel, lokalvård och byggande.

”Vi anlitar hyrd arbetskraft väldigt sällan och vi strävar efter att i första hand ge arbetstimmarna till våra egna anställda”, säger Tapio Kankaanpää.

Handelslagets cirka 90 verksamhetsställen omfattar S-gruppens traditionella affärer och kedjerestauranger samt flera unika verksamhetsställen som inte finns på annat håll i Finland. Bland dessa kan nämnas konfektionskedjorna Nina och Henri och restaurangerna Ehta, Rustik och Wanha Satama i Kuopio.

”Efterfrågan på lokala produkter är stor i vår landsända, men på grund av den bristande tillgången kan vi tyvärr inte alltid leva upp till kundernas önskemål. De populäraste lokala livsmedlen är orternas egna rågbröd och andra bageriprodukter.”

Handelslagets lokala närvaro har stor betydelse också ifråga om stöd och sponsring. PeeÄssäs stöd går uteslutande till verksamhet inom det egna området. Handelslaget stöder bland annat idrotts- och kulturverksamhet för barn och ungdomar.

”I vår ansvarsbild ingår även fortlöpande förbättring av energieffektiviteten och ökad återvinning av avfall. I dag återvinns cirka 70 procent av vårt avfall och målsättningen är att öka andelen till över 90 procent före utgången av år 2016”, avrundar Tapio Kankaanpää.

LÄSARTÄVLING

Tyck till och vinn en Canon PowerShot SX600 HS-kamera

Bland dem som deltar i läsartävlingen i juni lottar vi ut en tunn och lätt Canon Powershot SX600 HS-kompakt-kamera med foto- och videoegenskaper. Kamerans ultravidvinkelobjektiv fångar breda objekt och den 18-faldiga zoomen gör att man kan fotografera föremål på långt avstånd. Med hjälp av kamerans Wi-Fi- och NFC-funktioner kan man skicka sina bilder via en smart-telefon och internet.

Vilken av artiklarna i denna tidning

- a) gillade du allra mest
- b) har du mest nytta av
- c) tycker du är onödig

Aprilnumrets favoritartikel handlade om hur naturen påverkar vårt välmående. Läsartävlingens vinst, kosmetika för män, gick till Marja Vepsä (Forsa). I utlottningen deltar både Samarbetes, Yhteishyväs och HOK-Elanto Yhteishyväs läsare.

Så här svarar du:

Delta på webbplatsen www.yhteishyva.fi/osallistu eller posta svarskortet senast **15.6.2014** till adressen: Samarbetes redaktion, Läsartävling 6/2014, PB 99, 00002 Helsingfors. Vinnarens namn publiceras i nr 8/2014 och på webbtjänsten Yhteishyvä Live. Om du svarar med postkort, skriv artiklarnas sidnummer på kortet.

HANDELSLAG SOM ÄR MED I BONUSSYSTEMET

HANDELSLAGETS NUMMER /
REGIONHANDELSLAG

- 2195 **Ok Varuboden-Osla Hlg.**,
PL 35, 01531 VANDA,
010 762 6000
- 0117 **Helsingfors Handelslag Elanto**,
PB 53, 00441 HELSINGFORS,
010 766 0210
- 1341 **Handelslaget KPO**, PB 516, 67101 KARLEBY,
020 780 7065
- 1310 **Etelä-Pohjanmaan Ok**,
PB 70, 60101 SEINÄJOKI,
010 764 9200
- 1233 **Suur-Seudun Ok, SSO**,
Prismantie 2, 24800 HALIKKO,
075 3030 1010
- 1240 **Turun Ok**, PB 186, 20101 ÅBO,
010 764 4999

ÖVRIGA LOKALHANDELSLAG

HANDELSLAGETS NUMMER /
LOKALHANDELSLAG

- 1362 **Bergö Ahl**, 66220 BERGÖ, 06 343 0010
- 1262 **Brändö Ahl**, 22920 BRÄNDÖ ÅLAND,
018 561 07
- 1269 **Kumlinge Ahl**, 22820 KUMLINGE,
018 55 485
- 1372 **Petsmo Hlg.**, 66540 PETSMO, 06 346 6204
- 1346 **Småbönders Hlg.**, 68750 SMÅBÖNDERS,
06 867 6639
- 1275 **Sottunga Ahl**, 22720 SOTTUNGA,
018 55 127

ADRESSÄNDRINGAR

Medlemmar i handelslag som är med i bonussystemet: Vi uppdaterar adresserna i S-gruppens ägarkunds- och kundregister via Befolkningsregistercentralens befolkningsdatasystem. Ifall du har gjort en officiell flyttanmälan till magistraten och du inte har i kraft ett förbud mot adressförändring, uppdateras adressen automatiskt och du behöver inte göra en separat anmälan om adressändring till oss. I annat fall, vänligen kontakta S-gruppens verksamhetsställe. Du kan kontrollera din adress via Oma S-kanava (www.s-kanava.fi).

Lokalhandelslag som inte är med i bonussystemet: Meddela din nya adress till ägarkundstjänsten hos ditt eget handelslag (se listan intill).

Observera:

Adressändring eller annullering av ägarkundspost kan inte göras via Samarbetes redaktion.

Adresskörningen utförs i början av månaden. Eftersom ägarkundsposten skickas ut vid månadsskiftet kan nästa försändelse eventuellt ännu gå till gammal adress.

S-GRUPPENS ÄGARKUNDSTJÄNST

010 76 5859 (0,0835 e/samtal + 0,1209 e/minut) betjänar i alla frågor som berör ägarkundsposten må-fr kl. 8-20. Respons på både svenska och finska kan ges via responsid på www.s-kanava.fi.

samarbete

106:e årgången ISSN 0036-3715
Upplaga 54 034 (medelnettoppplaga 2013, LT)
Medlem i Tidskrifternas Förbund

UTGIVARE

Centrallaget för Handelslagen i Finland,
PB 1, 00088 S-gruppen
Telefon 010 76 8011
Telefax 010 76 80380
E-post fornamn.efternamn@sok.fi
S-gruppens ägarkundstjänst
010 765 859 (0,0835 e/samtal + 0,1209 e/minut)
Chefredaktör Kai Ovaskainen
Mediechef Kristiina Lindh
Konceptchef Tanja Kallio
Matbilagan/konceptchef Sanna Autio
Producent Enna Koivunen
Ägarkundssidorna Nina Räisänen
Annonsbokning Maija Owie

REDAKTION

Alma 360
Alvar Aaltos gatan 3 C, 00100 Helsingfors
Postadress PB 502, 00101 Helsingfors
Telefon 010 665 102
Telefax 010 665 2533
E-post fornamn.efternamn@alma360.fi
Konceptchef Kaisa Mikkola
Producent Marina Ahlberg
AD Mika Soikkeli
Grafiker Esa Laukkanen, Pauli Salmi
Bildredaktör Sarri Kukkonen
Omslagsbild Kreeta Järvenpää

TRYCKERI

 Hansaprint/SA 6/2014

REPRO

 Aste Helsinki Oy

Ägarkundsposten är inslagen i PE-LD-plast. Plasten kan återvinnas som material eller utnyttjas som energi. Det finns regionala skillnader vad gäller möjligheterna till nyttoanvändning av plasten.

Svenska medlemmar i tvåspråkiga regionhandelslag får Samarbete som ägarkundsförmån.

Nummer 7/2014 utkommer 24.6.2014 i webbtjänsten Yhteishyvä Live på adressen www.yhteishyva.fi/live. Julinumret utkommer endast som elektronisk version.

Redaktionen ansvarar ej för icke-beställt material. Redaktionen tar INTE emot adressändringar, prenumerationer eller uppsägningar. Vänligen vänd Dig till ditt regionhandelslag, se listan invid.

Produktsortimentet kan variera mellan våra butiker. Vänligen kontrollera tillgång i din egen butik.

PÅ JOBB HOS DIG

I denna spalt berättar anställda i S-gruppen och hos S-gruppens bonussamarbetspartner sina historier.

TEXT MARIKA VAN MOORSEL
FOTO MARKO HAPPO

JANNE LARINEN, restaurangchef,
Original Sokos Hotel Seurahuone Nyslott,
Handelslaget Suur-Savo.

Hjärtligt välkommen

”Jag började jobba på Original Sokos Hotel Seurahuone i Nyslott i september 2012. Som restaurangchef ansvarar jag för hotellrestaurangen Perlina di Castello, hotellkaféet Opera Lounge och för hotellets frukostservering och konferensservice.

Jag stortrivs med mitt varierande arbete, mina arbetskamrater och vår angenäma arbetsatmosfär. Det allra bästa i mitt jobb är nog kundbetjäningen, som rimmar utmärkt med min utåtriktade och sociala läggning.

Vi bemöter alla våra kunder som viktiga gäster och vi strävar alltid efter att tillmötesgå kundens individuella önskemål.

Kundbetjäningen består av flera element. När alla element är i balans och betjäningen överträffar kundens förväntningar har man lyckats i sitt värv.

Ett av mina bästa minnen är från en restaurang där varje rätt presenterades med hjälp av en liten historia. Servitörerna kunde sin sak och maten var superb.

I dag fokuserar jag på hotellets restaurang, som nyligen genomgick en omfattande renovering. När det nya konceptet är inkört och allting fungerar kan jag pusta ut.”

*Doft av frihet i vinden,
sommar omkring dig,
förmåner utmed vägen.*

S-kanava.fi/sommar

Ägarkundsposten semestrar i juli och kommer ut bara på nätet.
Läs och delta i tävlingen: s-kanava.fi/postenpaaseMASTER

Lönsamt att vara ägarkund!™

